100598

ХОРИЖДАН МИННАТДОРЧИЛИК МАКТУБИ

НАМАНГАН. Поп тола ҳиссадорлик жамияти жамоасига Нидерландиядан мактуб келди. Унда рақобатбардош тола юборгани учун корхонага миннатдорлик изҳор этилган. Поплиқлар Англия, Германия, Корея, Швейцария ҳамда Россияга 4195 тонна тола экспорт қилиб, шартнома буюртмасини бажардилар. Шунингдек, Наманган, Учқўрғон ёғ-экстракция корхоналарига 8 минг 700 тонна чигит етказиб бериб, топшириқни адо этишди.

Отабек ХУДОЙҚУЛОВ.

ВОҚЕАЛАР

ЯНГИ МАКТАБДА ЎҚИШМОҚДА

НАВОИЙ. Навбаҳор туманидаги Карвон қишлоғи ўқувчилари-ю, ота-оналарнинг қувончи чексиз. Улар қишки таътилдан кейин қўш қаватли ғиштин мактаб биносида ўқишни бошладилар. 640 ўқувчига мўлжалланган бу мактаб қурилишига 56 миллион сўм сарфланди. Мактаб спорт зали, ошхона, тиббиёт шахобчаси ва савдо дўконига эга. Мактабга У. Юсупов номи берилди.

Музаффар ШАРОПОВ.

ЎЗГАРИШЛАР

"МЕРОС" — МАҲАЛЛАГА КЎМАКДОШ

ТОШКЕНТ. Мирзо Улуғбек туманида хотин-қизлардан ташкил топган "Мерос" фольклор ансамблининг фаолият кўрсатаётганига тўрт йил бўлди. "Ўзбекистон — Ватаним маним" ҳамда "Ёр-ёр" танловларида қатнашиб, совринли ўринларни олган ансамбль Оила йилида "Энг яхши оила", "Энг яхши келин", "Ибрат олса арзийдиган қайнона" каби кўрик-танловларнинг маҳаллаларда уюштирилишида кўмакдошлик қилмоқда.

Ширин РАҲИМБЕРДИЕВА.

БУ ДУНЁНИНГ ИШЛАРИ

Американинг «Индевор» космик кемаси Флоридадаги «Мисе канаверал» космодромидан осмонга муваффақиятли кўтарилди. Етти кишилик экипаж аъзоларидан иборат бўлган ушбу ҳаво кемаси фазовий сафар давомида Россиянинг «Мир» космик кемаси билан қўшилади ва космик станция экипажининг аъзоси — америкалик Дэвид Вулфни Эндро Томас билан алмаштиради.

Ушбу кема экипажи аъзолари орасида Қирғизистонда туғилган ўзбек ўғлони Солижон Шарипов ҳам бор.

Фазовий кема ҳаракати 31 январь куни ниҳоясига етказилади.

* **

Иш ҳафтасини 39 соатдан 35 соатга камайтириш Францияда ишсизлар сонини янада кўпайтириши мумкин. Франция банкининг тадқиқотларига кўра, иш ҳафтасини 35 соатга келтириш мамлакатда уч йил ичида 400 дан 700 мингга қадар ишчи ўринлари пайдо қилишни тақозо этади. Бироқ мутахассислар ишсизлик сони 12-14 фоизга камаяди, дейишмоқда.

* * *

Руминия Президенти Эмиль Константинеску яқин келажакдаги шахсий фаолияти ҳақида баёнот берди. Халқаро агентликларнинг хабарига кўра, у шу йилнинг ўзидаёқ ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларида коррупцияга қарши курашни кучайтирмоқчи. Руминия Президентининг фикрича, кейинги йилларда мамлакат полицияси томонидан кўплаб ўғриликлар ва порахўрликлар содир этилиб, бошқа жиноятлар ҳам юз бермоқда. Булар мамлакатни шарманда қилиб, унинг сиёсий ва иқтисодий обрў-эътиборига путур етказмоқда. Константинеску бундан буён шиорлардан ва мақсадсиз комиссиялар тузиш йўлидан бормоқчи эмас. Президентнинг ўзи шахсан жиноий ва фуқаролик ишлари билан танишиб, коррупцияга йўл қўяётган полициячиларга қарши кўргазмали чоралар кўришни мўлжаллаб турибди.

Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси газетаси

1998 йил 24 январь, шанба • № 10 (22.247).

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

ЗАМОНАВИЙ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ — ИСЛОҲОТЛАР МУВАФФАҚИЯТИНИНГ АСОСИ

23 январь куни Тошкентда Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Маълумки, Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясида Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур ҳамда Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинган эди. Шундан буён орадан олти ойдан ортиқ вақт ўтди. Бу давр мобайнида Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш республика комиссияси қандай тадбирларни амалга оширди, ушбу дастурнинг моҳияти барча жабҳа вакиллари томонидан тўлиқ англаб етилдими? Бу борада қандай камчилик ва хатоларга йўл қўйилди, қандай қийинчиликларга дуч келинди?

Мамлакатимиз раҳбари ана шу саволларни ўртага ташлади. Ислом Каримов бугунги кунда Миллий дастур доирасида муайян амалий ишларни бажариш, аниқ лойиҳа ва режаларни ишлаб чиқиш талаб этилаётганини таъкидлади. Бинобарин, мазкур дастур халқимиз томонидан маъқулланди. У келажагимиз, тараққиётимиз учун хизмат қилади.

Биз ҳаётимизнинг турли жабҳаларида, халқ хўжалигининг барча соҳаларида туб ислоҳотларни амалга ошириб, янгиланиш сари борар эканмиз, ушбу ислоҳотларнинг турмуш тарзимизни ижобий томонга ўзгартириши, маънавий юксалишимизга кўмак бериши ҳамда миллий ғурур ва ифтихоримизни кучайтириши кўп жиҳатдан ҳар томонлама етук кадрларга боғлиқ эканини унутмаслигимиз лозим. Республикамизнинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий жиҳатдан равнақ топишида, бу соҳалардаги муаммоларни ҳал қилишимизда ҳам миллий кадрлар бош омиллардан бири бўлади албатта, деди Президент.

Ислом Каримов Миллий дастур истиқболдаги режаларни амалга ошириш, кўзланган мақсадларга эришишдаги асосий мезон эканини алоҳида таъкидлади. Бироқ, дастурни амалга ошириш осон кечмайди. Чунки, у аввало узоқ йилларга мўлжалланган ва бутун республика миқёсида ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари, мактабларни ислоҳ қилиш, уларда таълим берадиган мутахассисларни қайта тайёрлаш, янги ўқув режаси, дастурларни ишлаб чиқиш каби кўплаб муҳим ишларни ўз ичига олади. Шу боис, мамлакатимиз раҳбари асосий эътиборни энг нозик ва энг қийин ҳисобланган ҳунар-техника ва ўрта махсус таълим тизимига қаратди. Мактаблар ва олий ўқув юртларида ислоҳотларни амалга ошириш ҳам осон эмас, албатта. Бу ўқув даргоҳларида ҳам ўқитувчиларнинг илмий ва маънавий савиясини ошириш, ёш авлодни юксак малакали, маънан етук мутахассис, Ватанга содиқ фарзанд қилиб тарбиялашда уларга кўмак бериш ва рағбатлантириш сингари долзарб масалалар ўз ечимини кутмоқда. Миллий дастурни амалга оширишда айнан ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртларига урғу берилишининг бош сабаби шундаки, яқиндагина мактабни битирган, ҳаёт аччиқ-чучуги у ёқда турсин, бирор касб-ҳунарни эгалламаган, турмушнинг ҳақиқий қувонч ва ташвишлари ҳақида етарли тасаввурга эга бўлмаган, дунёқараши шаклланиб улгурмаган йигит-қизларимиз ҳаётда ўз ўрнини топишга қийналиб қолаётир. Бундан ташвишга тушмай илож йўқ. Битирувчи ёшларни боқимандаликка ўрганиб қолишдан, дангаса бўлиб, қонида жўшқинлик совишидан асраш керак. Энг ачинарлиси, ана шундай ёшлар орасида жуда кўп ҳақиқий иқтидор эгалари ўз қобилиятини намоён эта олмай, ҳаёт гирдобига сингиб кетиши мумкин.

СУРАТДА: йиғилиш пайти.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган сурат.

Мамлакатимиз раҳбари шуларни ҳисобга олган ҳолда, ўрта махсус ва ҳунар-техника таълими тизимидаги ислоҳотларни амалга оширишда қуйидаги уч омилга алоҳида эътибор қаратилиши зарурлигини таъкидлади.

Биринчидан, ўрта махсус ўқув юрти ва ҳунар-техника билим юртлари асосида академик лицей ва коллежлар ташкил этишда уларнинг моддий базасини замонавий талаб ва андозаларга мос ҳолда таъминлаш. Яъни, ўқув дастурининг қайси тармоқ бўйича йўналтирилганига қараб, уларни зарур техника билан жиҳозлаш.

Иккинчи масала - янги ўқув муассасаларида ёшларга билим берадиган ўқитувчиларни замон талаблари асосида янгидан ўқитиш, савиясини оширишдан иборат.

Президентимиз эътибор қаратилиши лозим, деб ҳисоблаган **учинчи масала** билим масканларида ўқув дастурларини янгилашдир. Чунки, ҳозир ўрта махсус билим юрти ва ҳунар-техника ўқув юртларида мавжуд дастурлар замон талабига тўла жавоб бермайди. Уларнинг ҳеч бири муайян соҳани ўрганишга, амалиётда қўллашга қаратилмай, назарий билимларгагина асосланган. Ўзбекистон ёшлари эса, модомики ислоҳотларнинг самараси муайян даражада уларнинг қандай инсон бўлиб етишишига боғлиқ экан, миллий маънавият, қадриятлар, ота-боболаримиз меросига ҳурмат уйғотадиган, миллий ғурур ва ифтихоримизни юксалтирадиган, етук мутахассис бўлиб етишишини таъминлайдиган дастурлар асосида таҳсил олиши, тарбия кўриши лозим.

Давлатимиз раҳбари миллий дастурни амалга ошириш республика комиссиянинг олти ойдан ортиқ вақт давомида бажарган ишлари хусусида тўхталди. Комиссия ўтган давр мобайнида академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ташкил этиш режаларини тузган, уларга босқичма-босқич тартибда 9-синф битирувчиларини тобора кўпроқ жалб қилиш, шу тариқа мактабларда 11-синфгача ўқитиш тизимини қисқартиш ва 2005 йилга бориб тамомила тўхтатиш борасида зарур чора-тадбирлар лойиҳаларини ишлаб чиққан. Аммо, комиссия юқорида таъкидланган масалаларни назардан четда қолдирган. Лицей ва коллежларнинг шакли, уларнинг жойлашуви, мавқеи ва уларга тааллуқли барча меъёрларни ўзида жам қилган қарор тайёрланмаган. Шу боис, Президентимиз комиссия аъзоларини қаттиқ танқид қилди. Таълим-тарбия билан боғлиқ кутиб турмайдиган долзарб масалаларнинг ечимини топишда оқсоқликка йўл қўймаслик лозимлигини таъкидлади. Раҳбар ходимлар фақатгина ҳисобот беришга ўрганиб қолганини, аслида улар бунинг учун эмас, давлат равнақи, миллий юксалиш, халқ фаровонлиги йўлида сидқидилдан хизмат қилиши керак, деб таъкидлади.

Ислом Каримов янги лицей ва коллежлар ҳақида сўзлар экан, уларнинг деярли барчасини қайта таъмирлаш, энг замонавий техника ва бошқа зарур жиҳозлар билан таъминлаш зарурлигини таъкидлади. Эски тузум даврида турли биноларни мактаб, ўқув юртлари, бола боғчаларига «мослаштириш» ҳоллари бугунги кунда такрорланмаслиги лозимлигини қайд этди.

Дарҳақиқат, Президентимиз таъкидлаганидек, кўпгина ўқув муассасалари, айниқса қишлоқ жойлардаги мактаб ва билим юртларининг бинолари умуман талабга жавоб бермайди. Уларнинг кўпчилигида таҳсил олиш, бирор ҳунар сирларини мукаммал ўрганиб, ўз касбининг ҳақиқий эгаси бўлиш амри маҳол.

Президент Ислом Каримов 9-синф битирувчилари сонини аниқлаш, шунга биноан, академик лицей ва касб-ҳунар коллежлар ташкил этиш режасини тузиш лозим, деди. Академик лицей ва ҳунар-техника коллежининг миқдори, шакли, таркиби, моддий базаси, жиҳозланиши қандай бўлишини тадқиқ этиш, ихтисос йўналишига қараб, турли техника, ишлаб чиқариш цехлари билан таъминлаш, бунинг молиявий таъминотини ўрганиш биринчи галдаги вазифалардандир. Бу масалалар ечимига фақатгина давлат бюджетидан маблағ ажратмай, йирик корхоналарни ҳам жалб қилиш керак. Шунингдек, педагогик кадрларни қайта тайёрлаш, ўқув дастурларини такомиллаштириш, Давлат тест маркази қошида аттестация комиссияси тузиш, ўқишга қабул қилиш вақтида психологик тестларни қўллашни ташкил этиш ҳам долзарб вазифалардандир, деб таъкидлади йўлбошчимиз.

Ислом Каримов Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур фақатгина Ўзбекистонга хос бўлиб, хориж тажрибасидан фойдаланилмаган ҳолда ишлаб чиқилганини айтиб, унинг миллий модел эканини таъкидлади. Шунингдек, таълим ислоҳотсиз бўлмаслигини, ҳар қандай янгилик аввало таълим соҳасида акс этишини алоҳида қайд этди. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги қошида академик лицей ва ҳунар-техник коллежлари билан шуғулланувчи махсус марказ ташкил қилиш таклиф этилди.

Мажлисда Бош вазир ўринбосари, Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастурни амалга ошириш республика комиссияси раисининг ўринбосари А.Азизхўжаев ўтган давр мобайнида комиссия амалга оширган ишлар ҳақида ҳисобот берди.

Халқ таълими вазири Ж.Йўлдошев, Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг биринчи ўринбосари Р.Холмуродов, Давлат тест маркази директори М.Муҳиддинов, республика «Истеъдод» маркази директори Б.Қодиров, Урганч қурилиш коллежи директори И.Бойжонов, Тошкент Давлат университети лицей-интернат директори К.Абдуллаев, Гулистон Давлат университети Янгиер лицейи директори С.Саматов мажлисда сўзга чиқиб, муҳокама этилаётган масала юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Мажлисда Бош вазир Ў.Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И.Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т.Алимов, Т.Рисқиев, Бош вазир ўринбосари Б.Ҳамидов, Вазирлар Маҳкамаси ахборот-таҳлил бошқармасининг бошлиғи Г.Саидова ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(ЎзА).

ВАТАН ХАРИТАСИ

Шу кунларда жойларда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўтган йилдаги якунлари ва 1998 йилда иқтисодий ислоҳотларни ривожлантиришнинг асосий йўналишларига бағишланган фаоллар йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Жумладан, Сирдарё, Қашқадарё ва Жиззах вилоятларида фаоллар юқоридаги масалаларни муҳокама қилишди.

* * *

Қирғизистоннинг Тошкентдаги элчихонасида икки мамлакат ўртасида имзоланган Абадий дўстлик тўғрисидаги шартноманинг бир йиллиги, шунингдек, давлатларимиз ўртасида ўзаро дипломатия муносабатлари ўрнатилганига беш йил тўлиши муносабати билан бўлиб ўтган брифингда Қирғизистоннинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Ботирали Содиқов республикаларимиз ўртасида иқтисодий, сиёсий ҳамда маданий ҳамкорлик самарали бўлаётганини таъкидлади. Шунингдек, ўзаро ҳамкорликнинг муайян йўналишлари, шу кунгача қўлга киритилган ютуқлар ҳамда келгусида амалга оширилиши кўзда тутилаётган ишлар ҳақида батафсил гапирди.

* * *

«Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш тўғрисида»ги Қонунни ҳаётга татбиқ этиш бўйича Навоий вилоят ҳокимлигида бўлган йиғилишда иқтисодий ночор хўжаликларни молиявий қўллаб-қувватлаш мсалалари муҳокама этилди.

***

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси оила, оналик ва болаликни ижтимоий ҳимоя қилиш мажмуининг йиғилиши бўлди. Унда оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш котибиятларининг ўтган йилги фаолияти натижалари ҳамда Вазирлар Маҳкамаси 1997 йил 19 февралдаги қарорининг мажмуа тасаррруфидаги ташкилотлар томонидан бажарилишининг якунлари муҳокама этилди.

***

Шифокорлар малакасини ошириш институти илмий кенгашининг кенгайтирилган мажлисида қишлоқ даволаш пунктларида ишлаш учун шифокорлар тайёрлаш савиясини ошириш масалаларига катта эътибор бериш кераклиги қатъий уқтирилди.

ҲДП хабарлари

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Шу йил 22 январь куни Ўзбекистон ҲДП Марказий Кенгашида Ҳиндистон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Мелкулангар Кумаран Бхадракумар қабул қилинди.

Марказий Кенгаш биринчи котиби Абдулҳафиз Жалолов мамлакатимизда амалга оширилаётган туб ислоҳотларнинг бориши, унда партия аъзолари ҳамда ташкилотларининг иштироки тўғрисида сўзлаб берди.

Меҳмон, Ўзбекистондаги, унинг юртида амалга оширилаётган ислоҳотларга кўп жиҳатдан ўхшаш ўзгаришларга, Ҳиндистонда катта қизиқиш мавжудлигини таъкидлади. У Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китоби Ҳиндистон раҳбарияти томонидан юксак баҳоланганлигини алоҳида уқтириб ўтди.

Суҳбат давомида икки дўст мамлакат ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларининг мунтазам ривожланиб бораётгани қайд этилди.

Учрашувда Ўзбекистон ҲДП Марказий Кенгаши котиби Ҳ. Авезов иштирок этди.

Ўзбекистон ҲДП МК матбуот маркази.

ТАШКИЛИЙ МАСАЛА КЎРИЛДИ

ЎзҲДП Бухоро шаҳар кенгашининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди. Раҳим Ҳайдарзода бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан у шаҳар партия кенгаши биринчи котиби вазифасидан озод этилди. Илгари вилоят партия кенгашининг ташкилий, низомий ва кадрлар шўъбаси мудири бўлиб ишлаб келган Робия Козимова шаҳар партия кенгашининг биринчи котиби этиб сайланди.

Шунингдек, шаҳар партия кенгаши котиби Мирфайз Неъматов ўз аризасига биноан вазифасидан озод этилди. «Бухородон» ҳиссадорлик жамияти раисининг ёрдамчиси бўлиб ишлаб келган Асрор Турсунов шаҳар партия кенгашининг котиби этиб сайланди.

Пленумда вилоят партия кенгашининг биринчи котиби Ж. Нуруллаев қатнашди ва сўзга чиқди.

Пленум кўрилган барча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилди.

Даврон БАҲРОНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ, ХИРМОНДА ҲОЗИР

Қўнғироқ

Президентимиз Фармони билан тадбиркорларга, фермер хўжаликларига кенг имкониятлар берилди. Шу сабабли биз оға-иниларда ҳам фермер бўлиш иштиёқи туғилди.

1995 йил ноябрда 12 та хўжалик бирикиб, қаровсиз шўр босган 40 гектар ерни фермер хўжалиги ҳисобига олдик. Сув чиқариш учун кўтарма ариқ ўтқаздик. Бизга ажратилган ер икки картадан иборат эди. 1996 йил режа 41 фоизга уддаланди, холос. 1997 йил 38 гектар ерга пахта, 2 гектар ерга буғдой экдик. Бу гал пахта режасини қийинчилик билан бажардик. Мутахассисларнинг айтишича, режа белгиланишдан олдин ер балини 0,4 коэффициентга кўпайтириш керак. Шунда ердан қанча ҳосил олишни режалаштириш мумкин. Биз ҳисоб-китоб қилганимизда пахта майдонидан 51,4 тонна ҳосил олишимиз мумкин экан. Лекин хўжалик ҳосилоти Мамараим Абдумўминов бизга 76 тонна пахта етиштириш режасини қўйди. Бир амаллаб бажардик. Энди 1998 йил учун шартнома тузишимиз керак. Ернинг тенг ярмига ғалла, тенг ярмига пахта экишни талаб қилишяпти. Еримиз шўр, ундан 15—16 центнердан ортиқ ҳосил олиб бўлмайди. Ҳосилотимиз бизга 26 центнердан буғдой берасан, бўлмаса ердан умидингни узасан, деб туриб олди. Ўзи бўлса, икки йилда бирор марта далага келиб, аҳволимизни билгани йўқ. Бундай ҳолатда фермернинг косаси оқарадими?

Азим РЎЗИҚУЛОВ,
Сурхондарё вилояти Жарқўрғон тумани «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалигидаги «Искандар» деҳқон-фермер хўжалиги.

УРУШ ҲАҚИДА СЎРАДИНГИЗМИ?

Қанақадир бир давра эдида, аниқ эсимда йўқ. Гап бориб Афғон урушига тақалди. Сўнг, менинг ўша урушда қатнашганлигим кўпчиликка маълум бўлди. Даврада ёшгина бир қиз ҳам бор эди. Чиройли, хушбичим қиз. У менинг уруш қатнашчиси эканлигимни эшитди-ю, кўзлари ола-кула бўлиб, сўради:

— Сиз ҳам... Сиз ҳам одам ўлдирганмисиз? — Унинг овози титраб кетди. У қўрқиб кетганди.

Мен унга жавоб бермадим ва беролмасдим ҳам. Чунки ўша пайт шу бир оғиз сўз юрагимни пармалай бошлаганди. Ростданам мен одам ўлдирганманми?

Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари борган сари камайиб бормоқдалар. Уруш тугаган йили туғилган одамлар ҳам ҳозир эллик иккига кирдилар. Уруш даҳшатлари анча унутилди. Бу орада уруш кўрмаган ва ҳатто уни тасаввур ҳам қилолмайдиган кишилар дунёга келди. Уларнинг баъзилари «уруш бўлса нима», дея пинагини ҳам бузмай гапирадиган бўлди. Менимча, бу фожиа. Шунинг учун ҳам бугун уруш ҳақида ёзгим келди. Илло ён қўшниларимиз унинг захмини тортмоқдалар. Буни асло унутмаслигимиз лозим.

Юқоридаги қиз-ку, қурққанидан, даҳшатга тушганидан ўша саволни берди-я, лекин янги авлод борки, бу саволни ундан даҳшатлироқ тарзда беради:

Воҳ, сиз ҳам одам ўлдирганмисиз, дейишади, улар худди «ўлдирган бўлсангиз, маза қилган экансиз-да» каби оҳангда. (Инкор қилишга уринманг. Шундай одамлар бор ва ҳатто кўплаб топилади. Улар кундан-кун кўпайиб ҳам бормоқда).

Турган гапки, мен уларга жавоб бермайман. Балки барча уруш кўрганлар шундайдир. Билмадим. Аммо шуни аниқ биламанки, бу каби саволлар уруш кўрган кишилар қалбидаги жароҳатни янгилайди, холос...

Ҳуллас, уруш нима? Гап ана шу хусусда.

Инидан тушиб кетган чумчуқ боласини кўрганмисиз? Бирор туки йўқ қип-қизил гўшт. У базўр типирчилайди. Кўзлари юмуқ, оёқчалари нажот сўраб илтижо қилаётгандек. Бундан-да, аянчлироқ ҳолат бўлиши мумкинми? Чунки энди бу чумчуқ боласини ё мушук еб кетади, ё бирорта болакай ўйнаб ўлдиради ёки ўша ерда ёта-ёта ўзи жон таслим қилади. Уруш одам боласини худди шу кўйга солади. Урушда инсон шу қадар нажотсиз, ожиз қолади. Уни чор атрофдан ўлим шарпаси ўрай бошлайди. Уруш осмонида ажал кезади, тинмай кезади. Урушда одам улади. Эшитаяпсизми, одам улади!..

Бирор марта милтиқ билан қуш овлаганмисиз? Қанақа қуш бўлмасин, барибир узоқ пойлашингизга тўғри келади. Ва ниҳоят қушни уриб туширдингиз ҳам дейлик. Тупроққа беланган қуш бечоранинг жон талвасасида типирчилашини кўринг, мабодо янги овчи бўлсангиз, юрагингизда титроқ туради, ғалати бўлиб кетасиз.

Урушда эса одамни одам пойлайди. Урушда одам овланади. Тасаввур қилаяпсизми, одам одамни овлайди. Одам-а! Унинг жон талвасасида типирчилашини эса қўяверасиз. Даҳшат!..

Эҳ, биродар, агар иложи бўлганида сизга ўшал маълун урушнинг суратини чизиб берган бўлардим. Афсуски, бунинг иложи йўқ.

Биласизми, урушда кўплаб тенгдошларим қатори мен ҳам ўз жоним ҳақида қарийб ўйламаганман. Ёш эдик, жонимиз савил бўлган шекилли-да. Қонга беланган ярадорларни, ўликларни ҳеч сесканмай кўтараверардик. Лекин ҳозир мен қонга тоқат қилолмайман. Қассоб дўстим мол ёки қўй сўйганида қочиб кетсам, «Ким айтади сени уруш кўрган одам деб?» — дея кулади. Мен барибир қондан қурқаман. Энди қўрқаман. Ўтган йили машина уриб кетган одамнинг олдига бориш тугул ҳатто қайрилиб қаролмадим. Эҳтимол, қўрқоқдирман, ким билади!..

Инсон ўзинг, инсон ўзинг

Кўплар уруш одамни бешафқат қилиб қўяди, дейишади. Менимча, ундай эмас. Аксинча, уруш кишининг кўнглини юмшоқ, дийдасини бўш қилиб қўяди. У ҳар нарсадан таъсирланиши, ҳатто кўз ёши қилиши мумкин. Тўғри, улар бироз тажанг, баджаҳлроқ бўладилар, лекин асло шафқатсиз эмас. Энди улар бир-бирларига «Сиз ҳам одам ўлдирганмисиз?» деган саволни бермайдилар, беролмайдилар. Шундай экан, шафқатсиз эмаслар. Шафқатсиз одамларгина бу саволни бера оладилар.

Шу ерда яна бир мулоҳазамни айтиб ўтмоқчиман. «Масалан, ўша машҳур ёзувчи Хемингуэй жуда кўплаб урушларда қатнашган. Агар юқоридаги фикр тўғри бўлса, у қонхўрга айланиши керак эди. Лекин у буюк ёзувчига айланди. Унинг асарларини ўқисангиз, бу дунёни, ҳаётни, одамларни нақадар севганлигини сезасиз. Ҳатто ҳайвонларга ҳам нақадар меҳр билан ёндошган. Унинг қалбини шунчалар буюк, меҳрини дарё қилган уруш эди. У осуда дунёни севарди. Урушни ёмон кўрарди.

Шукрки, бизнинг Ватанимизда тинчлик барқарор. Бу, албатта, ватандошларимизнинг, яъни юртбошимиз бошчилигидаги кишиларнинг меҳнатлари самарасидир. Барчамиз бу кунларнинг қадрига етишимиз керак. «Уруш бўлса нима» дегувчи биродарларимиз эса шу гапни бемалол айтаётганларининг маъносини ҳам бир ўйлаб кўрсинлар.

Ўша гапни айтдингиз, ҳам дейлик. Шу пайт бирор уруш қатнашчиси сизга нафрат ва қаҳр билан қараб қолди. Сиз бир сесkандингиз ва ўша одамни ёмон кўра бошладингиз. Азизим, асло ёмон кўрманг. Чунки уруш кўрган кишиларнинг қалбида меҳр билан қаҳр ҳамиша ёнма-ён туради. Улар уруш ҳақида енгил-елпи гапирган одамни ёмон кўрадилар, улардан қаҳрланадилар. Сиз эса аввало ўзингизни, қолаверса, уни аянг. Одамлар бир-бирларини аясаларгина олам омон қолади.

Бир неча йил аввал шундай воқеа бўлиб ўтганди: Тошкент университетида бир неча оғайниларимиз афғон қиз билан (талаба бўлса керак) суҳбатлашаётган эканлар. Мен ҳам уларнинг даврасига қўшилдим. Йигитлардан бири Афғон урушида қатнашганлигимни айтиб, қизга мени таништирди. Қиз менга шунақаям нафрат билан қарадики, бадан-баданимдан ўтиб кетди. У менга ўз Ватанимда шунчалар нафрат билан қараганди. Билмадим, агар Афғонистонда кўриб қолса, нима қилардийкин?

Менимча, биз ҳам шундай бўлишимиз керак. Уруш улашувчилардан, тинчлик кушандаларидан, босқинчилардан шундай нафратланишимиз керак. Бу нафақат буюк нафратдир. Бундайин нафрат ҳурматга лойиқдир.

Шукрки, Ватанимиз тинч. Бизлар тирикчилик қўйида елиб-югурамиз, талашиб-тортишамиз. Минг бир ҳийла найранглар билан бойликка, амалга талпинамиз. Давраларнинг тўрига, минбарларнинг юқорисига интилиб, ўз фидойиликларимиз ҳақида лоф урамиз. Кимларнидир танқид қиламиз, жазолаймиз. Буларнинг барчасига тинчлик сабаб. Агар тинчлигимизга путур етса, ҳаммаси бир пул. Мардлигимизни бошқа ерда исботлашимизга тўғри келади. Майли, ҳар қанча лоф-қоф бўлса урайлик, илло тинчликнинг қадрига етайлик. Шу қадрни англасак бас.

Ўзбек ёзувчилари орасида ҳам уруш ҳақида ёзганлар кўпчиликни ташкил этади. Бу мавзуда қатор-қатор романлар, қиссалар ёзилган. Ҳаммасиниям ўз ўрни бор, албатта. У асарларда урушдаги шахс фожиаси ўз аксини топади. У қаҳрамонлар жангда ҳам, тинчликда ҳам уруш ичида юргандек ва ўша мангу давом этаётган сўғиш асносида бизларни огоҳ этиб, наъра тортаётгандек. Улар ҳамма нарсадан нафратланадилар ва айниқса, кимларнингдир меҳнати эвазига барқарор турган тинчликни назар-писанд қилмай, яллама-ёримни куйлаётган маъсулиятсиз, бачкана одамларга қаҳр қиладилар. Одамлар огоҳ бўлинг! Ҳали ер юзида урушлар тингани йўқ. Ҳали гўдаклар қон қақшаб, оналар бўзламоқда! Кўз ёшларни кўрмаяпсизми? Сергак бўлинг, одамлар!

Ростданам, ҳали дунёда ўқ овозлари тинмаётган экан, ҳали уруш деганлари қон ичар экан, огоҳ бўлайлик. Майли, сизларнинг ўша қақшатқич саволларингиз бизларни қақшатаверсин. Сиз уруш кўрмасангиз бас. Ана шунақа!..

Уруш жангари фильмлардаги тўс-тўполонлар эмас. Уруш ақлларни ўғирлайди. Урушда нафақат қон, кўзёши, меҳру қаҳр ҳам тўкилади. Уруш ёмон нарса, биродар. Унда одам ўлдирилади. Одам одамни ўлдиради. Сиз шуни сўраганмидингиз?!..

Наби ЖАЛОЛИДДИН.

ОҚЛИК УЧУН ЯРАЛГАН КЎНГИЛ. Турғунбек МАҲКАМОВ олган сурат.

Менда таклиф бор

«НАВРЎЗ КУБОГИ» ТАЪСИС ЭТИЛСА

Бу йил ҳам Наврўзнинг ҳар сафаргидан юқори даражада, ташкилий ва тадбирий жиҳатдан ибратли ўтишига шубҳа йўқ. Шу боис, унинг янада мароқли ва мазмунли бўлишига ҳисса қўшиш ниятида таклиф айтмоқчиман.

Аввало, Наврўз байрами тантаналари ҳар доим ўтказилиб келинаётган маскандан янги жойга кўчирилса. Бундай дейишимизга сабаб, Наврўз билан боғлиқ катта концерт ва тантаналар муваққат очиқ саҳнада ўтказиб келинмоқда. Томошаларни кўришга келган иштирокчиларнинг кўплигини эътиборга олган ҳолда, унинг унутилмас, воқеаларга бой тантаналарини марказий ўйингоҳимиз «Пахтакор»га кўчирсак, мақсадга мувофиқ бўлмасмикан. Бу билан томошаларни кўришга бир йўла қарийб 60 минг кишини жалб қилган бўлардик. Байрам билан боғлиқ кўрсатиладиган маданий-маиший хизматларни ўйингоҳ теграсида бемалол уюштирса бўлади. Бундай кенгликни таъминлаш билан юртимиз меҳмонлари, нуфузли кишиларию оддий меҳнаткашнинг ҳам кўнглини олишга имкон яратиларди.

Наврўз тантаналарини мазмунан янада тўлдириш, моҳиятини ошириш, керак бўлса шарқона удумларимизга жаҳоний мақом бериш ҳамда она Ватанимиз номини улуғлаш мақсадида яна бир эзгу ниятни ўртага ташлашни истайман. Иложи бўлса, шу йил ёзда ўтказиладиган жаҳон футбол чемпионати финалчиларидан саккиз жамоани Тошкентга таклиф қилсак. Финалчиларни таклиф қилиш уларнинг ўзларига ҳам манфаатли, деб ўйлайман. Чунки, ҳар бир жамоа жаҳон биринчилиги олдидан ўзаро учрашувларга зўр бериши табиий. Ана шу саккиз жамоани эса икки гуруҳга бўлиб, Наврўз байрамидан тўрт кун аввал кунига иккитадан учрашув ўтказиш билан ҳал қилувчи ўйин иштирокчиларини аниқлаш мумкин бўлади. Бунда олимпиада тизими бўйича учрашувлар ўтказилади, яъни ютқазган ўйиндан чиқаверади.

Наврўз тантаналари кундузи ташкил этилса, кеч оқшомда халқаро футбол учрашувини бошлаш мумкин. Агар «Наврўз кубоги» мукофотлаш жамғармаси билан ташкил этилса, ўйлайманки ҳар қандай хорижий футбол жамоасини қизиқтириши турган гап. Соврин учун курашни кўргани ёки иштирок этгани ҳатто Марадона, Пеле, Роналдолар ҳам ташриф буюриши ҳеч гап эмас. Бундай саъй-ҳаракатлар эса айни баҳор чоғида юртимиз довруғини яна бир бор достон бўлишига хизмат қиларди.

Мирзо АНВАР,
журналист.

«Учқўрғонёғ» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятининг чой қадоқлаш цехи ишчилари Назира Аҳмедова ва Дилбар Жўраева. Ш. ОЛИМОВ (ЎзА) олган сурат.

Хатлар, хатлар, хатлар

ХИЗМАТИДАН ЭЛ МАМНУН

Ҳаётни алоқачилар хизматисиз тасаввур этиш қийин. Тоштемир ака мактабни битиргач, жамоа хўжалигида ҳисобчи, ёшлар ташкилотида котиб каби юмушларда бўлди. 1981 йили Денов туман алоқа тармоғига қарашли «Потос» алоқа бўлимига ишга ўтди-ю кўнгли жойига тушди. Унинг хушмуомалалиги, касбига меҳри кўпчиликда яхши таассурот қолдирди. Бу борада Термиз педагогика институтини сиртдан ўқиб битирди. Кейин туман алоқа тармоғига ишга таклиф қилинди. Ревизор, бошлиқ ўринбосари вазифаларида ишлади. Тажрибали алоқачи сифатида шогирдлар етиштирди. Ҳозир «Потос» алоқа бўлими бошлиғи сифатида 13 минг аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Алоқа бўлимида 1200 нафар нафақахўр, 400 та болали оналар ва 1000 тага яқин обуначига намунали хизмат кўрсатиш йўлга қўйилган. Ҳамқишлоқлар Т. Эргашев бошлиқ алоқачилар хизматидан мамнун.

Ўрол БЕКМУРОДОВ,
Денов тумани Ш. Қобилов номли жамоа хўжалиги.

МОЙЧИРОҚ ЁҚИБ...

Автобусда кетаётган икки отахоннинг суҳбатидан шу нарса аён бўлдики, Чучукқудуқ ва Тоғайтемир қишлоқларида электр йўқлигидан одамлар шам, мойчироқ ёқиб кун кўришга мажбур бўлаётган эканлар. Деҳқонобод тумани қишлоқларига бориб қолсангиз, ҳамқишлоқларнинг ҳасратидан чанг чиқади. Гап шундаки туман электр станцияси Шаҳрисабз тумани электр станциясининг шаҳобчаси саналар экан. Бундан фойдаланган шаҳрисабзликлар андак «торлик» қилиб, электрни «тежашни» ўргатишаётган кўринади. Шунинг учун ҳам юқорида санаб ўтилган қишлоқлар қатори Оққиртма, Отқомар каби қишлоқларда ҳам аҳоли электр энергиясидан бенасиб бўлиб турибди. Энг ёмони ғалла тозалаш агрегатлари, ем майдалагич механизмлари, тегирмону радио-телевизорлар ишламаяпти. Айниқса, рўза кунлари кўпчилик қийналмоқда. Туман ҳокимлигида эса бунга бефарқ қарашаётганга ўхшайди.

Мусо ШЕРМАТОВ.
Деҳқонобод тумани, «Деҳқонобод» ширкат хўжалиги.

«Ўзбекистон овози»га жавоб берадилар

НУҚСОНЛАР БАРТАРАФ ЭТИЛДИ

Таҳририятга Андижон вилояти Хўжаобод туманидаги кар болалар мактаб-интернатининг бир гуруҳ ўқитувчи ва ишчи-ходимлари ойлаб иш ҳақларини ололмай юрганликлари ҳақида шикоят хати келди. Таҳририят ушбу хатни Андижон вилояти ҳокимлигига текшириб, чора кўриш учун юборган эди.

Хўжаобод тумани ҳокимлигидан қуйидаги жавоб олинди.

«Шикоят Андижон вилояти халқ таълими бошқармаси, вилоят молия бошқармаси масъул ходимлари ва мактаб-интернат жамоаси ўртасида атрофлича муҳокама қилинди. Мактаб-интернат бевосита вилоят халқ таълими бошқармаси тасарруфида бўлганлиги учун тегишли маблағ вилоят бюджетидан молиялаштирилиши, мавжуд етишмовчилик натижасида шикоят хатида кўрсатилган ҳолат юз берганлиги тушунтирилди. Шу билан биргаликда вилоят молия бошқармасидан 1997 йил 10 ноябрь куни 1 млн. 80 минг сўм маблағ ўтказилиб, мактаб -интернат меҳнат жамоасининг октябрь ойигача бўлган иш ҳақлари тўланди. Шунингдек, ўтган йилнинг 20 декабригача меҳнат жамоасининг иш ҳақларидан бўлган қарзларни тўла узиш учун етарли микдорда маблағ ажратилиши белгиланди.

Келгусида бундай ҳолатнинг такрорланмаслиги учун вилоят халқ таълими ва молия бошқармалари зарур чора-тадбирлар белгилаши, туман ҳокимлиги мазкур масалани алоҳида назоратга олишига келишиб олинди.

Хўжаобод тумани ҳокими У. ОХУНОВ».

Ҳуқуқий маданият, бу аввало жамият ва шахс умумий маданиятининг кўрсаткичидир. Юқори даражали маданият жамият қонунларини, ҳуқуқни муфассал билишни ва ҳурмат қилишни тақозо этади. Ўз навбатида ҳуқуқ нормалари талабларини билиш ва бажариш фуқаролик жамиятининг демократлашганлиги ва маданиятининг муҳим бир шартидир.

Демократик ҳуқуқий давлатни юксак жамият ва шахс ҳуқуқий маданиятисиз тасаввур этиш мумкин эмас. Боз устига бу давлат ҳуқуқий маданиятни юксалтиришдан манфаатдордир. Маданият — бу тоталитаризмга ва ўзбошимчаликка тўсиқ, ҳаётга демократик тамойиллар ва нормаларни татбиқ қилиш асоси.

Жамиятимиз ҳуқуқий давлат қураяпти. Ҳуқуқшунос олимларнинг фикрича, бугунги кунда мамлакатимизда ҳуқуқий давлатнинг асосий жиҳатлари мавжуд, бошқа кўп жиҳатлари яратилиши учун шароит туғилаяпти.

Жамият ҳуқуқий маданиятининг бугунги кундаги ҳолати қандай? Ҳақиқий ҳуқуқий давлат талабларига жавоб берадими? Афсуски, бугун бу саволга тўлиқ ижобий жавоб беролмаймиз.

Ҳуқуқий маданиятнинг ҳолатини таҳлил қилганда унинг кўп қатламли, кўриниш ва таркибий қисмларини кўп қиррали эканлигини инобатга олиш лозим.

Ҳуқуқий маданият таркиби қуйидагилардан ташкил топган:

биринчидан, ҳуқуқ — юридик нормалари тизими;

иккинчидан, ҳуқуқий муносабатлар ҳуқуқ орқали тартибга солинадиган ижтимоий муносабатлар тизими;

учинчидан, юридик ташкилотлари, яъни, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва таъминлайдиган давлат ва жамият институтлари тизими;

тўртинчидан, ҳуқуқий онг — ҳуқуқий воқеликни руҳий акс эттирувчи тизими;

бешинчидан, ҳуқуқий хулқ — ҳуқуқий ва ҳуқуққа зид, ноқонуний хатти-ҳаракат.

Хуллас, ҳуқуқий маданият жамиятни тавсифлайдиган барча ҳуқуқий жиҳатларни қамраб олган ижтимоий онг ва амалиётнинг муайян ҳолатидир.

ҲУҚУҚ — ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИНГ ТАРКИБИЙ ҚИСМИ

Бизнинг миллий ҳуқуқий тизимимиз жаҳон ҳуқуқий тараққиётининг ютуқлари негизида буткул янги демократик тамойиллар асосида яратилмоқда. Амалда барча қонунлар, жумладан Конституция ҳам янгидан яратилди.

Конституциямизнинг, фуқаролик, жиноят, фуқаролик процессуал, хўжалик процессуал ва бошқа шу каби 9 та Кодексни ва 300 га яқин қонунларни қабул қилиниши миллий ҳуқуқий тизимимизнинг моҳияти ва мазмунини бутунлай ўзгартириб юборди. Янги ҳуқуқий институтлар, хусусий мулкчилик, шахс манфаатларининг давлатникидан устуворлиги ҳақидаги тушунчалар пайдо бўлди. Шу билан бир қаторда Ўзбекистонда одил судлов ва ҳуқуқий ислоҳот якунланди, деб айтолмаймиз. Ўтмишдаги ҳуқуқий тизимга хос бўлган камчиликлар ва кўринишлар ҳали ҳам бор.

Ҳалигача қонунларимизда бир қатор қарама-қаршиликлар бор. Баъзи ҳуқуқий ҳужжатлар юридик нуқтаи назардан бўш. Бугунги кунда қонун яратувчилик фаолияти муҳим аҳамият касб этмоқда.

Миллий ҳуқуқий тизим негизини Конституция ва қонунлар ташкил қилади. Шахснинг ҳуқуқий мақомини барча томонлари, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари фақат қонун билан тартибга солинишини ҳаётга изчиллик билан тадбиқ қилиш ўта муҳим аҳамиятга эга, деб ўйлаймиз. Ҳуқуқ ижодкорлик амалиётида, айниқса, турли тармоқ вазирликлари томонидан, кўпинча инсон ҳуқуқ ва эркинликларини муайян чеклашликларга йўл қўйилади, уларни рўёбга чиқишига тўсиқлар яратилади.

Ҳуқуқ ижодкорлик фаолиятини муайян тартибга солиш мақсадида Олий Мажлис ҳузурида қонунчиликнинг истиқболларини аниқлайдиган, қонун лойиҳаларини ишлаб чиқадиган ва экспертизадан ўтказадиган Қонуншунослик илмий тадқиқот институтини ташкил қилиш зарур, деб ҳисоблаймиз.

Амалдаги қонунчилик Мониторинги институти эса ҳаракатдаги қонунларни бажарилишини назорат қилишда парламентга ёрдам бериши, социологик тадқиқотлар ўтказиши, қонунларга ўзгартиришлар киритиш бўйича таклифлар тайёрлаши лозим.

Фикримизча, барча ҳуқуқий меъёрий ҳужжатларни инвентаризациядан ўтказиш (қайта кўриб чиқиш) вақти етиб келди. Олий Мажлис қабул қилган қонунлар реестрини (қайд қилинадиган рўйхат) тузиш керак. Шунингдек, ҳамма учун мажбурий бўлган вазирликлар ва бошқармалар меъёрий ҳужжатлари, Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 17 июнда тасдиқлаган реестрига кирмаган меъёрий ҳужжатларнинг рўйхатини тузиш даркор. Бу ҳаракатдаги қонунчиликни тартибга солиш, ундаги камчиликлар ва қарама-қаршиликларни аниқлашга ёрдам берган бўлур эди.

Шундай қилиб, ҳуқуқ — ҳуқуқий маданиятнинг таркибий қисми сифатида чуқур ислоҳотлардан ўтиш жараёнида камчиликлардан холи эмаслиги билан тавсифланади. Умуман олганда эса, бу ҳуқуқ юридик тафаккурнинг илғор ютуқларига асослангандир. Ҳуқуқий давлат қонунчилигининг пойдевори, таянчи яратилганлигини қайд қилиш мумкин. Эндиги вазифа — уларни такомиллаштириш, чуқурлаштириш, аниқликлар киритиш, амалга ошириш ва татбиқ қилиш билан боғлиқдир.

ҲУҚУҚИЙ МУНОСАБАТЛАР АМАЛДАГИ ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТДИР

Ҳуқуқий маданиятнинг иккинчи элементи — бу ҳуқуқий муносабатлар. Юридик адабиётда ҳуқуқий муносабатлар ҳуқуқий нормалар билан тартибга солинадиган ижтимоий муносабатлардир, деган тушунча кенг тарқалган. Ҳуқуқий муносабатлар биринчи навбатда юридик нормаларни татбиқ қилиниши, ҳуқуқий ҳаракатнинг натижалари сифатида тасаввур қилинади. Ҳақиқатан ҳам ҳуқуқ ҳуқуқий муносабатлар орқали ҳаракатга келади ва «яшайди».

Ҳуқуқий муносабатлар, қандай омиллар таъсирида, яъни, ижтимоий-фойдали ёки салбий юридик воқелик таъсирида юзага келганлигига қараб, жамият ҳуқуқий маданиятининг кўрсаткичи ҳисобланади. Масалан, қонун орқали қайд қилинган никоҳ контракти камдан-кам ҳуқуқий муносабат сифатида ўз ифодасини топади. Бу юқоридаги нафақат юридик, балки, ижтимоий қадрият бўлган нормани ҳуқуқий маданият ҳозирча қабул қилмаганини билдиради. Бу нормани қўлланиши эса эр-хотинлар ажралиш жараёнида учраб турадиган фуқаровий-ҳуқуқий тортишувларни, баъзида эса жиноят содир этиладиган ҳодисалар олдини олиши мумкин бўларди.

Ҳуқуқбузарлик, ҳуқуқни қўллаш ҳужжатлари ва бошқа эътиборга молик адлия ҳаракатларининг миқдори ҳам жамият ва шахснинг ҳуқуқий маданияти кўрсаткичидир. Ҳуқуқий муносабатлар, бир томондан, жамиятнинг ижтимоий ва ҳуқуқий тараққиётининг маҳсули бўлса, иккинчи томондан, унинг ўзи ҳуқуқий маданият ва ҳуқуқий онгнинг муайян кўрсаткичи сифатида тавсифланади.

ЮРИДИК ТАШКИЛОТЛАР ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ

Юридик ташкилотлар ҳуқуқий маданиятнинг учинчи элементидир. Ҳуқуқ ривожланиши ва ҳуқуқий маданиятнинг ҳаракатга келтирувчи кучлари бўлиб амалиётчи юристлар, ҳуқуқшунослар, олимлар, ўқитувчилардан ташкил топган профессионал юридик ҳамжамият хизмат қилади. Адлия ходимлари ҳуқуқий тараққиётни белгиловчилардир, улар жамиятда содир бўлаётган ҳуқуқ ва эркинликнинг ривожланиш жараёнини ифода этадилар, шахс ва жамиятни ўзбошимчалик, тартибсизликдан ҳимоя қилиш борасидаги талабларини, ҳуқуқларини шакллантирадилар.

Юридик ташкилотлар фаолиятининг самараси нафақат жамиятнинг, балки давлатнинг ҳам ҳуқуқий маданияти мезони билан тавсифланади.

Халқ иродасини Конституция асосида ифодаловчи ва унинг манфаатларига хизмат қилувчи давлат шу ташкилотлар фаолиятини ташкил қилади ва таъминлайди. Жамият ва давлатнинг ривожланганлиги даражаси, халқчиллиги жиҳатларини ҳуқуқий идораларнинг қандай ишлаётганлигига қараб баҳолаш, охирги ўринларда турмайди.

Бугунги кунда, Ўзбекистонда юридик ташкилотлар тизимини шакллантириш тугалланди, деб бўлмайди. Ривожланган мамлакатларнинг худди шундай тизимлари билан таққослаб қаралса, уларнинг кўпчилик қисми ҳуқуқий хизмат кўрсатиш бўйича ёрдам беришдан иборатлилиги кўзга ташланади.

Мавжуд нодавлат ҳуқуқий ташкилотлар тизими жиддий тарзда кенгайтирилишга муҳтож. Адлия вазирлиги маълумотларига кўра, республикада 47 та

ҚОНУН

нодавлат ҳуқуқий ташкилотлар фаолият кўрсатмоқда. Қишлоқ жойларда уларнинг етишмаслиги айниқса, сезиларли. Биринчи навбатда хусусий адвокат ва нотариуслар зарур. Аҳолига ҳуқуқий хизмат кўрсатиш юзасидан чет эл компанияларининг иштирок этиш тажрибаси қўллаб-қувватланиши керак. Лекин, улар Ўзбекистон қонунлари доирасида амал қилишлари лозим.

ҲУҚУҚИЙ ОНГ ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ

Ҳуқуқий маданиятнинг тўртинчи элементи — ҳуқуқий онг. Ҳуқуқий онг — шахс онгида, жамият ғояларида ўз ифодасини топадиган ҳуқуқ инъикосидир. Ҳуқуқий онг маънавиятнинг ишонч, тасаввур, фикр, ҳиссиёт ва бошқа таркибий қисмлари тизимининг ҳуқуқ ва қонунийликка нисбатан бўлган муносабатидир.

Ҳуқуқий онг ҳуқуқий маданиятнинг шундай таркибий қисмидирки, у давлат ва жамоат томонидан бўладиган тартибга солиш таъсирига сезиларсиз даражада боғлиқ бўлади. Янги қонунларни, давлат органларини жуда қисқа вақтда яратиш мумкин, лекин ҳуқуқий онгни бир зарб билан ўзгартириш мумкин эмас. Юксак ҳуқуқий онгни шакллантириш кўп куч-қувват ва вақт талаб қиладиган мураккаб вазифадир. «Жамиятнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш миллий дастури» ўзининг асосий мақсади қилиб, ҳуқуқий онгни юксалтиришни қўйиши тасодиф

14 МАМЛАКАТ АНЖУМАНИ

Тайван пойтахтида Осиё-Тинч океани иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар ўртасида илмий ва техникавий ҳамкорликни ривожлантириш масалаларига бағишланган конференция иш бошлади.

Дунёнинг 14 мамлакатидан мазкур халқаро анжуманга ташриф буюрган иштирокчилар беш кун давомида янги технологияларни жорий қилиш юзасидан махсус семинарлар ўтказишади, маърузалар тинглайдилар. Шунингдек, конференция давомида мингдан ортиқ кўринишдаги янги технологиялар кўргазмаси ҳам намойиш қилинаётир.

СУВ ЎРНИГА НЕФТЬ ОҚСА-Я?!

Тюмень экологлари Сибирнинг Ишим, Табол, Иртиш ҳамда Об дарёлари суви ичиш учун яроқсиз эканлиги ҳақидаги хабарни тарқатди. Текширишлардан маълум бўлишича, мазкур дарёлардаги сув таркибида нефть маҳсулотлари миқдори меъёрдагига қараганда бир неча баробар юқори экан.

Мутахассисларниг гапига қараганда, Тюмень минтақасида бу ўта долзарб муаммо ҳали-ҳануз ҳал қилинмай келади. Агар ҳукумат бу масалада шошилинч чоралар кўрмас экан, бу экологик бўҳрон тез орада ўзининг салбий оқибатларини кўрсатиши тайин.

Босния ва Герцоговинанинг янги шаклдаги пул намуналари Сараевода намойиш этилди.

* * *

Италия ва Македония Римда икки томонлама муҳим ҳужжатларни имзолади.

* * *

Руминия ҳукуматига парламент қўллаб-қувватлашини сақлаб қолиш муваффақ бўлмаяпти.

* * *

СИЁСИЙ ИҚЛИМ

Россиянинг МДҲ бўйича вазири, МДҲ нима, маслаҳат-кенгаш ташкилотими ёки иқтисодий иттифоқми, деган саволни ўртага ташлади.

* * *

Норвегия қироли ва шу мамлакат бош вазири Россияга ташриф буюради, бу ҳақда Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири ўринбосари Авдеев Ослода баёнот берган.

* * *

Қирғизистонда сайловлар ўтказишнинг автоматлаштирилган тизими ишлаб чиқилди.

* * *

Евгений Примаков билан учрашуви томонларнинг НАТОга нисбатан муносабатларини ўзгартирмагани ҳақида Строуб Тэлботт баёнот берган.

* * *

Саддам Ҳусайн бир неча кун илгари қабул қилган қарорга кўра, Ироқ 68 нафар иордан маҳбусини озод этди.

ВЕРТОЛЁТ БИНОГА ҚУЛАДИ

Жанубий Корея пойтахтида ҳарбий вертолёт ҳалокати оқибатида икки нафар экипаж аъзоси ҳалок бўлди. Маълумотларга қараганда, «Комманд 500-МД» русумли ҳарбий вертолёт ҳарбий-ўқув машқларини ўтаётган вақтида номаълум сабабларга кўра тўрт қаватли бино томига қулаб тушган.

Маълум бўлишича, бу бино шахсий кутубхона бўлиб, ҳалокат вақтида унинг ичида ҳеч ким бўлмаган. Ҳодиса сабаблари аниқланмоқда.

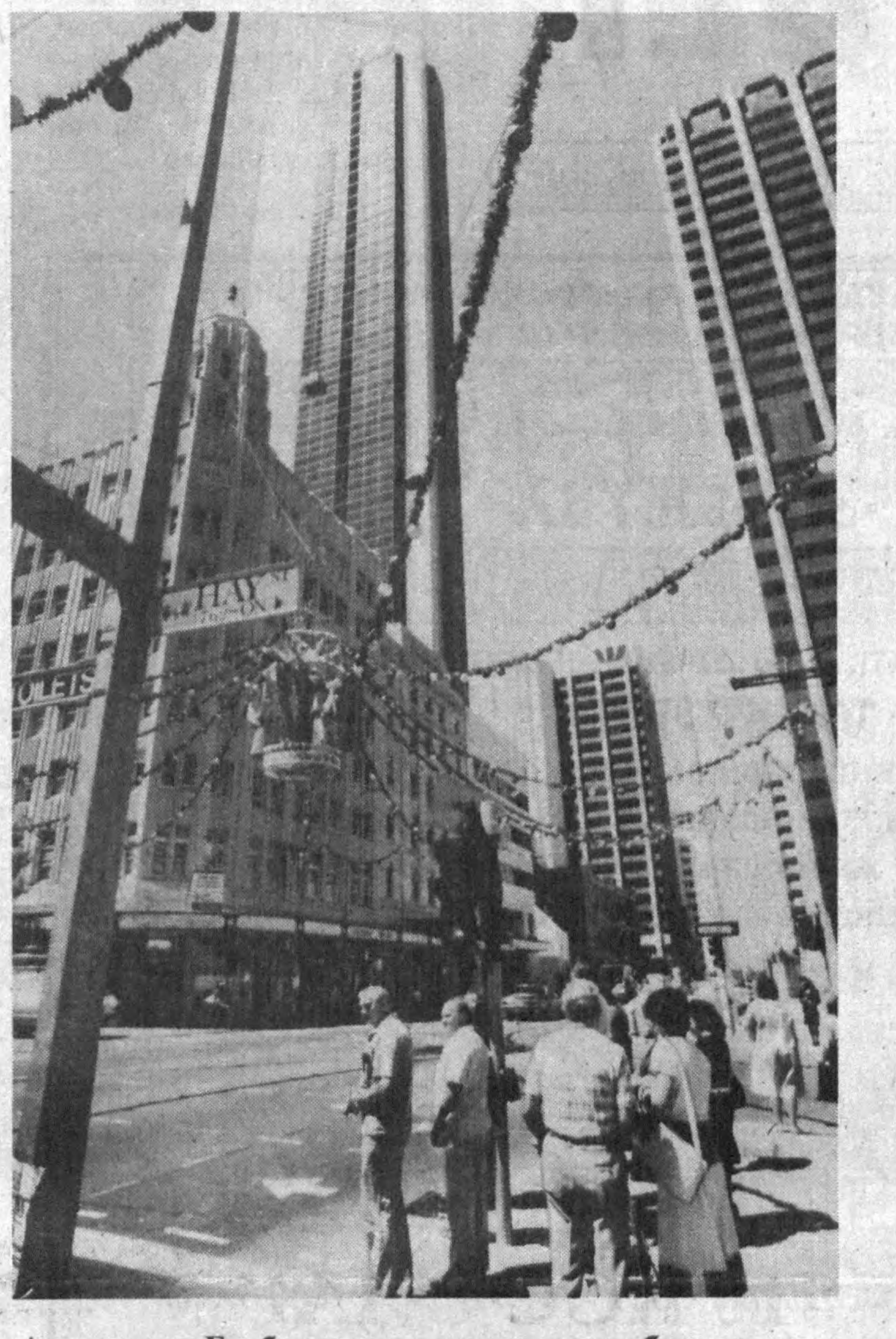

Австралия. Ғарб штатидаги маъмурият бинолари.

ЕР СИЛКИНИШИНИ ОЛДИНДАН «АЙТАДИ»

Япониянинг «Эн-И-Си» электрон корпорацияси ғайриоддий «ултракомпьютер» яратиш устида иш олиб бораётганини маълум қилди. Маълумотларга қараганда, 2001 йилда яратилиши кўзда тутилаётган ушбу компьютер секундига 32 триллоин операцияни амалга оширади. Яъни, у айни пайтдаги шахсий компьютерларга қараганда миллион марта, «суперкомпьютер»дан эса минг баробар тез ишлайди.

Компания мутахассисларининг фикрича, ушбу компьютер аниқ об-ҳаво маълумотларига эга бўлишда, иқлим ўзгаришлари ва ер силкиниши ҳолларини олдиндан пайқашда ҳам жуда қўл келади.

Ироқни қуролсизлантириш бўйича БМТ махсус комиссияси раҳбари Ричард Батлернинг Бағдодга келиши сезиларли натижага олиб келмади, деб ҳисоблайди Ғарб сиёсатчилари.

* * *

Исроил қўшинларини Иордан ғарбий қирғоқларидан олиб чиқиш бўйича Исроил бош вазири билан бўлган музокараларда АҚШ Президенти аниқ натижаларга эриша олмади.

БУ САФСАТА ЭМАС

* * *

Божхона иттифоқига аъзо мамлакатлар Бутунжаҳон савдо ташкилотига киришда ўз ҳаракатларини мувофиқлаштиришни мўлжалламоқда.

* * *

Шимолий денгизнинг Боркум ороли ҳудуди атрофида номаълум тарзда йўқолган Германиянинг қирувчи-бомбардимончи самолёти «Торнадо»дан ҳамон аниқ дарак йўқ.

* * *

Мамлакат пойтахти ва бошқа шаҳарларида тартибсизликлар тўхтамаса, Зимбабве Президенти фавқулодда ҳолат тартибини жорий этмоқчи.

* * *

Генерал Пиночет 10 мартда истеъфога чиқади, деб маълумот беради Чили миллий мудофаа вазирлиги.

* * *

АҚШнинг католик епископлари Президент Билл Клинтонга Ироққа нисбатан санкцияни бекор қилиш хусусида хат йўллаганлар.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 26

I

5.05 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 1-қисм.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Той бола». Фильм-концерт.
8.50 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.15 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-фасл. 27-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Кино янгиликлари».
10.20 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
10.40 «Тошда ҳам дарахт ўсади». Бадиий фильм. 1-серия.
11.45 «Спорт, спорт, спорт».
12.05 «Телевидение ва томошабин».
12.35 Ўзбекистон телерадиокомпанияси камер оркестрининг концерти.
13.05—14.00 Тўлқин. «Қайнар хумча». Й. Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Фаррух ва Зумрад». Мультфильм.
18.25 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.45 «Фан фидойиси».
19.05 «Олам ва одам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.10 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Сиёсат оламида».
21.25 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-фасл. 28-қисм.
22.15 «Саодатхоним куйлаганда».
22.45 М. Зошченко. «Бехосият кун». Теленовелла.
23.20 «Ахборот».
23.45—23.50 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи» (рус тилида).
18.15 «Ёрилтош». Мультттуплам.
18.35 «100 йиллик саргузаштлар давомида». Телесериал.
19.00 Мусиқий фильм.
19.15 «Бурч ва масъулият».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Туризм ҳақида».
20.20 Дилором наволар.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Санта-Барбара». Телесериал.
21.50 «Камолот». Ёшлар учун кўрсатув.
22.10 «Бешинчи ўлчов».
22.20 «Дилдаги гаплар».
23.05 «Даракчи» (рус тилида).
23.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.35 «Ёш Индиана Джонс хроникаси». Телесериал.
00.25—00.30 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.20—21.35

*

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Чотқол тизмалари». Манзарали фильм.
22.45 «Рақс ўқитувчиси». Бадиий фильм. 1-серия.
23.45—00.05 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульттомоша».
19.00, 21.30 Эълонлар.
19.05 «Оқибат». Телесериал.
19.45 ««Ҳамкорлик».
20.05 «Мусиқали танаффус».
20.10 «Жаҳон»,
20.30 «Намастэ». Ҳиндистон Республикаси кунига.
20.50 «Бу бўстон аро...».
21.10 «Қўшиқ умри пойиндор».
21.35 Кинематограф. «Ҳамроз». 1-серия.
22.50 «Спорт-тайм».
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 27

I

5.05 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 2-қисм.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 Биржа ва банк хабарлари.
8.55 «Сарви хиромоним менинг». Мусиқий дастур.
9.15 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-фасл. 28-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Талаб ва таклиф».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Табиёт.
11.00 Инглиз тили.
11.30 «Рақс, рақс, рақс».
11.50 «Соғлом авлод учун».
12.10 «Олам ва одам».
12.30 Болалар учун. «Кувноқлар даврасида».
12.45—14.00 «Тошда ҳам дарахт усади». Бадиий фильм. 2-серия.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Кичкинтоймиз — ғижингтоймиз».
18.30 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар телевизион клуби.
18.50 «Исмлар тарихи».
19.05 «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Биламиз-у ...аммо».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Шаҳар бедарвоза эмас».
21.20 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-фасл. 29-қисм.
22.05 «Соғиндингми». Қиличбек Тожиев.
22.25 «Ўзлигинг намоён қил». Телетанлов. Экранда — Қорақалпоғистон.
23.10 «Мулк ва муносабат».
23.30 «Ахборот».
23.55—24.00 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Джонни Квест саргузаштлари». Мультфильм.
18.35 «Ёввойи ҳайвонот олами».
19.05 «Онагинам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Сеҳрли ўлка ҳақида ҳикоя». Британия.
20.15 Мусиқий йўлка.
20.30 «Ахборот».
21.00 Сўз хусусида сўз.
21.10 «Болливудга нигоҳ».
21.30 «Спорт қитъаси».
22.00 «Даракчи».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 Кинонигоҳ. «Бешинчи элемент». Фантастик бадиий фильм.
00.20—00.25 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

* * *

18.20—21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Замонавий дизайн».
22.55 «Рақс ўқитувчиси». Бадиий фильм. 2-серия.
23.55—00.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мульттомоша».
19.05, 21.45 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 Мусиқий дақиқалар.
20.15 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.30 «Уйингоҳ».
20.50 Мусиқий дақиқалар.
20.55 «Дорихона эшитади».
21.25 «Телефакт».
21.35 «Хит-коллекция».
21.55 «Қувноқ кино».
23.25 «Дурдаршан».
23.55—00.05 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 28

I

5.10 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 3-қисм.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Гулла, яшна Тошкентим», «Қоядаги расмлар». Премьера.
8.55 «Наво таралсин». Мусиқий дастур.
9.20 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-фасл. 29-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Умумий биология.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 «Спорт масканларида».
11.50 «Наташа учун эртак». Мультфильм.
12.00 «Ўзлигинг намоён қил». Телетанлов. Экранда — Қорақалпоғистон.
12.45—14.00 «Қизил қор ёққанда». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Бировнинг молига кўз олайтирсанг...». Мульт-фильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур».
18.25 «Солиқ ва назорат».
18.45 Шарқ тароналари.
19.15 «Она булоқолгин менга, табиат».
19.25, 19.50, 20.25, 22.30 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Олтин қанотли парвозлар». Ўзбекистон Ҳаво йўллари миллий авиакомпанияси ташкил топган кунга.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳа-ларида».
21.20 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-фасл. 30-қисм.

«Сомон йўли».
Маърифий кўрсатувлар мажмуаси:

22.35 «Учрашув».

Рўзгор.
«ББК».

23.20 «Ахборот».

«Сомон йўли».
Маърифий кўрсатувлар мажмуаси:

23.45 Дунё.

Зийрат.

00.15—00.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи» (рус тилида).
18.15 Жаҳон халқлари эртаклари.
18.35 «XX аср жиноятлари». Телесериал.
19.05 «Толеънома».
19.20 «Жозиба».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Уммонга туташ диёр». 2-кўрсатув.
20.10 «Кўзгу».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Худуд».
21.30 Мусиқа теграсида.
21.50 «Санта-Барбара». Телесериал.
22.35 «Даракчи» (рус тилида).
22.45 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.55 «Кинонигоҳ».
00.30—00.35 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Ажабтовур пицца». Комедия.
00.15—00.35 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мульттомоша».
19.05, 21.15 Эълонлар.
19.10 «Оқибат». Телесериал.
19.55 Мусиқий дақиқалар.
20.00 «Спорт-лотто».
20.10 «Автосалтанат».
20.20 «Оҳанглар оғушида».
20.35 «Мезон».
20.55 «Нафосат гулшани».
21.20 Кинематограф. «Ҳамроз». 2-серия.
22.35 «Узоқ-яқиндан чорловчи йўллар».
23.35— 23.45 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 29

I

5.05 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 4-қисм.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади. «Маънавият хазинаси».
8.50 Муборак Рамазон туҳфаси. «Муҳаммадун Расулуллоҳ». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-фасл. 30-қисм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ стадионларида». Спорт дастури.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 «Давлат ва ҳуқуқ асослари».
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
11.30 Болалар учун. «Орзу».
11.50 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
12.10 «Мунаввар кун». Мусиқий дастур.
12.35 «Ажаб саодат эрур». Бадиийпублицистик кўрсатув.
13.05 — 14.00 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Шоирлар — болаларга.
18.40 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
19.05 «Санъаткор саодати». Равшан Солиҳов.
19.25, 20.25, 20.55, 22.10 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Қонун ва биз».
21.35 «Мухлис ёхуд қўшиқ изидан».
22.15 «Оила». Тележурнал.
22.50 «Хотинлар ғалидан чиққан ханггома». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
00.20 «Ахборот».
00.45 — 00.50 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Мультипанорама».
9.20 «Сувости дунёсига саёҳат».
9.40 «Синфдош».
10.00 «Бари ҳазил».
10.10 «Олис ва яқин Ҳиндистон».
10.35 «Жараён».
10.50 «Изҳор».
11.15 «Даллас». Телесериал.
12.05 Миллионлар ўйини.
12.25 Видео — «О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Эркатой». Болалар учун дастур.
18.35 Дилнавоз садолар.
18.50 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.55 Бир жуфт қўшиқ.
20.05 «Сир».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иймон».
21.30 «Даракчи».
21.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Гап йўқ».
22.55 «Кино жавонидан».
00.25 — 00.30 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Кашф этилмаган сирлар олами». Телекўрса-тув.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Ота боладек». Бадиий фильм (АҚШ).
23.50—00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мульттомоша».
19.00, 21.25 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.45 «02» тўлқинида.
20.05 «Ракурс».
20.35 «Голландияга саёҳат». 1-қисм.
20.55 «Каталог».
21.05 «Мусиқий Олимп».
21.30 Киносалон.
23.05 «Интерспорт».
23.20 «Дурдаршан».
23.50—24.00 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 30

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Дилрабо тароналар.
8.45 «Алпомиш авлодлари». Спорт дастури.
9.05 «Юзма-юз».
9.25 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 5-қисм.
10.40 «Камолот йўли».
11.00 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
11.20 «Нуроний». Тележурнал.
11.40 «Халқ ижодиёти».
12.10 «Маънавият масканлари». Бадиий-публицистик кўрсатув.
12.30 «Суюнчи». Бадиий фильм.
13.05 — 14.05 «Сайқал»., Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Чамандаги гулларимиз».
18.20 «Шеър ва шуур».
18.30 «Ёшлик» студияси. «Нима учун».
19.00 «Етти иқлим садоси». Халқаро шарҳ.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.50 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дунё адабиёти».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 «Буюк келажак сари».
21.50 «Оталар чойхонаси». Мусиқий дастур.
22.55 «Ватанни севмоқ иймондандур». Публицистик кўрсатув.
23.20 «Ахборот».

«Мунаввар дунё».
Дам олиш дастури:

23.45 «Олам».
00.05 «Ғайрат». Бадиий фильм.
01.30 — 01.35 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Эркатой». Болалар учун дастур.
9.20 Дилнавоз садолар.
9.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
10.00 «Бир жуфт қўшиқ».
10.10 «Сир».
10.30 «Иймон».
11.00 «Гап йўқ».
12.00 «Кино жавонидан».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Бугуннинг боласи».
18.35 «XX асрнинг улуғ жумбоқлари». Телесериал.
19.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Тақдим».
20.10 «Дубль».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мусиқа ва рақс».
21.15 «Санта-Барбара». Телесериал.
22.00 «Ёнмаган ёзувлар».
22.25 «Эзгулик наволари».
22.35 «Яхши дам олинг».
22.45 «Бокс, бокс, бокс».
23.05 «Даракчи».
23.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.25 «Кинонигоҳ».
00.50 — 00.55 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Ошкора қотиллик қиссаси». Бадиий фильм (Италия — Франция).
24.00—00.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мульттомоша».
19.00, 20.50 Эълонлар.
19.05 «Оқибат». Телесериал.
19.45 «Наволарда аён этсам».
20.05 «Маънавият ва Ислом».
20.20 Араб эстрадаси.
20.55 Кинематограф. «Келинлар қўзғолони».
22.15 «Йиллар ортидаги йўллар».
22.35 «Бу ажиб дунё».
22.50—23.00 «Мунаввар тонг истаб...».

ШАНБА, 31

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.00 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 6-қисм.
10.15 «Шоҳруҳ клуби».

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.35 «Йигит омон бўлса».
10.55 «Идрок».

*

11.15 «Яшил чироқ». Телевизион кўрик.
11.45 А. Орипов, М. Бафоев. «Ҳажнома». Оратория.
12.30 «Туркий қавмлар». Қатағон.
12.45 «Оталар чойхонаси». Мусиқий дастур.
13.45 — 14.45 «Маънавият». Видеоканал.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 «Мультолам».
18.25 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.00 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий курсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.15 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.25 «Барҳаёт наволар». Мусиқий дастур.
22.20 Телевизион миниатюралар театри. «Жангала тўй».

«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури.

22.50 Куй ва тасвир.
23.10 «Имкон чўққилари».
23.20 — 00.50 «Кулги қироли». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.20 «XX асрнинг улуғ жумбоқлари». Телесериал.
9.50 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.10 «Тақдим».
10.25 «Дубль».
10.40 «Мусиқа ва рақс».
10.55 «Экранда мелодрама».
12.55 «Ёнмаган ёзувлар».
13.20 «Эзгулик наволари».
13.30 «Яхши дам олинг».
13.40 «Бокс, бокс, бокс».
14.00 «Кинонигоҳ».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Сувости дунёсига саёҳат».
19.00 «Қонун ҳимоясида».
19.10 «Таянч».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Жозиба».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ханда дўкони».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Даракчи».
22.20 «Хонадонингизга осойишталик тилаймиз».
22.50 «Интер-футбол».
23.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.20 «Киноклассика».
00.50 — 00.55 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.45 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.50 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Ширин орзулар». Бадиий фильм.
23.25—23.45 «Тоғ кўллари-нинг сири». Телефильм.

IV

10.00 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
10.45 «Рақслар қанотида».
11.10 Эълонлар.
11.15 «Ассалом, Франция!».
11.40 «Шанба эртаги».
13.15—13.45 «Кросс-Роудс» кафесига хуш келибсиз». («Америкага бир назар» кўрсатувига илова: инглиз тили — ҳамма учун).

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мульттомоша».
19.00, 22.45 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Далил ва шарҳ».
20.15 «Авторейд».
20.25 «Спектаклдан сўнг».
20.45 «Биргаликда куйлайлик».
21.30 5 дақиқа ўзим учун.
21.35 «Тақдирлар».
21.55 «Чинсэн».
22.25 «Хит-коллекция»
22.45 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Спорт-марказ».
23.45—23.55 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 П. Қодиров. «Бобур». Видеофильм. 7-қисм.
12.10 «Зийнат».
12.30 «Қўшиғимиз сизга армуғон». Мусиқий дастур.
12.50 Телевизион миниатюралар театри. «Жангала тўй».
13.20 «Уйла! Изла! Топ!». Телебеллашув.
14.00 Олтин мерос. «Тоҳир ва Зуҳро». Бадиий фильм.
15.35 — 16.20 Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 «Омад юлдузи». Тележурнал.
18.30 «Қизиқчи билан учрашув». Ҳожибой Тожибоев.
19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик курсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Ўзбекистон ёш бастакорлари». А. Асқаров.
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 А. Қодирий. «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм премьераси. 1-қисм.
22.05 «Якшанба оқшомида». Дам олиш дастури.
22.35 «Спорт, спорт, спорт».

«Аср мўъжизаси» кинодастури.

22.55 Кино янгиликлари.
23.10 Телевикторина.
23.20 «Бу ҳам кино». Сериал.
00.30 — 00.35 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Сувости дунёсига саёҳат».
9.45 «Қонун ҳимоясида».
9.55 «Таянч».
10.10 «Бизнес-академия».
10.25 «Жозиба».
10.40 «Ханда дўкони».
11.00 «Даллас». Телесериал.
11.50 «Хонадонингизга осойишталик тилаймиз».
12.20 «Интер-футбол».
12.40 «Киноклассика».

* * *

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Болалар дунёси».
18.30 «Сувости дунёсига саёҳат».
18.50 «Турфа олам».
19.15 «Нафосат».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Кенгга — кенг дунё».
20.15 «Жаҳон халқлари эстрадаси».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Қалб таронаси».
21.30 «Даллас». Телесериал.
22.20 «Даракчи».
22.30 «Миллионлар ўйини».
22.50 «Келгуси ҳафтада».
23.10 Видео—»О».
00.45 — 00.50 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.20 — 23.45

*

23.45 Эълонлар.
23.50—00.15 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсэ?».
9.55 «Якшанба эртаги».
11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Тезлик-2».
13.30 «Ракурс».
14.00 «Жонли сайёра».
14.20 «Довюрак». Бадиий фильм.
16.35 «Бугунги кун мавзуси».
16.50 — 17.10 «Сенинг вақтинг».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульттомоша».
19.00, 22.05 Эълонлар.
19.05 «Кобра». Телесериал.
19.50 «Менинг кучам».
20.05 Клип-антракт.
20.15 «Хайрли оқшом».
20.45 Клип-антракт.
20.55 «Иштирок этувчилар».
21.15 Жаҳон кино янгиликлари.
21.45 «Мусиқий Олимп».
22.10 Киносалон. «Фирма».
23.55—00.05 «Хайрли тун!».

«Ўзбекистон овози» газетаси жамоаси таҳририятнинг собиқ ходими, кекса журналист **Моҳира ТУҲФАТУЛЛИНА**нинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади, марҳуманинг яқинлари ва биродарларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

эмас. Ҳуқуқий қадриятларни маънавий нуқтаи-назардан ўзлаштириш оддий инсоний маданиятга ва билимга боғлиқ.

Жамиятимизнинг ҳуқуқий онги даражаси қандай?

Биринчидан, ўзбек халқига хос бўлган қонун, ҳуқуқ ва ҳокимиятга ҳурмат билан қарашни инобатга олишимиз лозим. Узоқ қишлоқдаги деҳқон ҳуқуқни нозик томонларини тушунмаса ҳам қонуннинг қадрини, моҳиятини билиши ва ҳурмат қилиши кераклиги ҳақида тасаввурга эга бўлиши лозим. Буни ҳуқуққа, яхши маънода, мосланиш дейиш мумкин.

Иккинчидан, ҳуқуқий онгнинг халқ ахлоқи, анъаналари, урф-одатлари, маънавияти билан узвий боғлиқлигини назарда тутиш даркор.

Учинчидан, одамларнинг ҳуқуқий онги тўғрисида, уларнинг ижтимоий-ҳуқуқий фаоллиги даражасига қараб хулоса қилиш мумкин. Жамият аъзоларини маҳалла, меҳ-

ВА ОНГ

нат жамоаси ҳаётида иштирок этиши, ижтимоий-фойдали алоқаларнинг фаоллашуви ҳуқуқий маданиятнинг юксалаётганлиги ҳақида далолат беради.

Тўртинчидан, жамият ҳуқуқий онгининг ҳолатига баҳо беришда юридик статистикадан фойдаланиш мумкин. Жиноятчиликнинг даражаси, ҳуқуқни татбиқ қилишга қаратилган ҳужжатлар миқдори, фуқаролик ҳуқуқий шартномалар ҳақидаги маълумотлар ҳам ҳуқуқий онгнинг сифат томонини тавсифлайди.

Аммо, алоҳида ижтимоий гуруҳ вакилларининг ҳуқуқий онгида сезиларли қусурлар борлиги аён. Ҳуқуқий нигилизм — ҳуқуқни шахсий манфаатига ишлатиш жиноятчилар дунёсининг «маданияти»ни билдиради. Ҳуқуқий қадриятларни инкор этиш ёшларнинг муайян қисмига хосдир. Агар ёшлар ҳуқуқ борасида етарли тушунчага эга бўлмасалар, аксарият жиноятчилар, ҳуқуқ нормаларини, айниқса, жиноят ҳуқуқи талабларини етарли даражада билишларини намоён қиладилар. Лекин бу икки тоифа ҳам зарарли, паст даражадаги ҳуқуқий онгга эга.

Ҳуқуқий онгни кўтаришда оила, мактабгача ташкилотлар, мактаб, ўқув юртлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва бошқа давлат ва жамоатчилик институтларининг ҳамкорлиги зарур.

Аҳолининг ҳуқуқий онги ҳуқуқий психологиянинг давлат тарғибот қилаётган ҳуқуқий мафкурадан орқада қолиши, ҳуқуқий давлатга хос ҳуқуқий ғоя ва тамойил-

Ҳуқуқий маданият

ларнинг турлилиги, омма онгига хос бўлган ҳуқуқий нигилизм билан характерланади. Ҳуқуқий онгдаги бу ҳолатнинг сабаблари ҳуқуқий тизим чегарасидан ташқарида бўлиб, иқтисодий, ижтимоий ва бошқа объектив ва субъектив омиллар билан белгиланади. Аммо, ҳуқуқий онг ўзгармас эмас, у ҳуқуқ ва давлатдаги ўзгаришлар билан бирга такомиллашиб боради.

ҲУҚУҚИЙ ХУЛҚ-АТВОР ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ

Ҳуқуқий маданиятнинг бешинчи элементи, унинг даражаси кўрсатгичи бўлиб, ҳуқуқий хулқ-атвор хизмат қилади.

Ҳуқуқшунослик фани асосан қонунга хилоф хулқ, унинг сабаб ва шароитлари муаммолари билан шуғулланиб келди. Ҳуқуқий хулқ-атворнинг бошқа кўриниши, яъни ижобий хулқ-атвор масалалари кам ўрганилган. Ваҳоланки, қонуний хулқ-атворнинг ижтимоий фойдали кўринишларини аниқлаш, таъминлаш ва ривожлантириш — жамият ҳуқуқий маданиятини оширишнинг қудратли воситасидир. Қонуний хулқ-атвор ҳуқуқ нормаларида мужассамлашган идеал ахлоқ каби юридик зарур ҳаракатларни амалга оширишни тақозо қилади. Ҳуқуқ — шахс хулқи имконияти эркинлигининг меъёрийлигидир. Шахс бу имкониятларни ва ҳуқуқ нормалари кўрсатмаларини турли усуллар: ҳуқуқга амал қилиш, бажариш, риоя қилиш ва уни қўллаш билан амалга оширади. Бу ҳуқуқлар шахс зиммасига қонунга хилоф ҳаракатлардан ўзини тийиш каби мажбуриятларни юклаш билан ҳам таъминланади.

Ҳуқуқий хулқ-атворнинг икки турини ажратиб кўрсатиш мумкин:

биринчиси, ҳуқуқ ва қонун нормалари талабларини бузмасликда, кўрсатмаларига амал қилишда, ноқонуний ҳаракатларнинг йўқлигида намоён бўладиган пассив ижобий хулқ;

иккинчиси, ташаббускорликда, ижобий ҳуқуқий хулқда, ҳуқуқни таъминлаш ва ҳимоялашдаги кўнгилли фаолиятда намоён бўладиган ҳуқуқий фаоллик.

Умуман олганда, хулқнинг бу икки кўриниши ижтимоий фойдали ҳисобланади. Лекин ҳуқуқий давлатни шакллантириш шароитида биринчи, пассив ижобий хулқдан иккинчи, ҳуқуқий фаолликнинг аҳамияти ва зарурлиги юқорироқ.

У. ТОЖИХОНОВ,
профессор, юридик фанлар доктори.
А. САИДОВ,
профессор, юридик фанлар доктори.

АЛ-ФАРҒОНИЙ ЁХУД ФАРҒОНА САОДАТИ

Шоир ва таржимон Олимжон Бўриевнинг илк китоби «Аттоир» 1989 йил чоп этилган.

Унинг таржимасида Абдураҳмон Жомийнинг «Юсуф ва Зулайхо», «Лайли ва Мажнун», «Саломон ва Абсол» достонлари, Сайидо Насафийнинг «Баҳориёт» («Ким зўр?») асари, Низомийнинг ҳикоятлари «Баққол ва Тулки» нашр этилган.

Истиқлол шоир ижодига қанот бағишлади. Унинг таржимасида ислом оламининг машҳур асари «Чор китоб» 1992 йил, 1995 йил «Илтифот», 1996 йил «Замахшарийнома» шеърий мажмуалари, «Амир Темур» шеърий романи, 1997 йил «Ғурурли миллат тимсоли» қасида достони ва «Муҳаммад Пайғамбар», «Ал-Бухорий» достонлари ва ҳадислар талқинидан иборат учлиги — «Маънавият гултожи» китоби Имом ал-Бухорийнинг 1225 йиллигига бағишлаб нашр этилди.

Қуйида шоирнинг Аҳмад ал - Фарғонийнинг 1200 йиллигига бағишланган «Ал-Фарғоний ёхуд Фарғона саодати» достонидан айрим лавҳалар эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

ГАРЧИ ИЛМ ЭРУР БИР ТУБСИЗ ДАРЁ, ЛЕКИН ЧАНҚОҚЛАРНИ ТЎЙДИРМАС АСЛО

Аҳмад Фарғонадан келиб Бағдодга,
Мослашди кўп ўтмай шаҳри ободга.
Кетиб бўлган эди ёзнинг қайноғи,
Эди хазонрезги роҳат куз чоғи.
Кечқурун салқину кундуз мўътадил,
Бундай пайтлар бўлгай маҳзун бир оз дил.
Вақтинча жойлашиб карвонсаройда,
Илм истаб кўрди фурсатдан фойда!
Дажланинг роҳатбахш сувидан салқин,
Эсиб хуррам айлаб шаҳарнинг халқин,
Шаббода дилларга берарди ҳузур,
Кўкдан толиққандай қуёш сочиб нур,
Табиат ўзгариб тургай ҳар маҳал,

1

Vatanni sevmak iymondandur!

O'ZBEKISTON OVOZI

O'zbekiston Xalq demokratik partiyasi gazetasi

1998 yil 24 yanvar, shanba № 10 (22.247).

Gazeta 1918 yil 21 iyundan chiqa boshlagan

Дарё соҳилида манзара гўзал.
Кўчада дўконлар тортиб турар саф,
Раста, пештахтага тўла ҳар тараф!
Улар турли-туман молларга тўлиқ,
Садаф чағоналар, дурлари бўлиқ,
Исфаҳон шамшири, Дамашқ ханжари,
Бор эди буюмлар турку озарий.
Карвонлаб келарди бунда мулку мол,
Одамлари эди давлатманд хушҳол.
Азондан то ярим кечага қадар,
Бозорни қизитиб ҳар бир савдогар.
Айларди завқу шавқ ила тижорат,
Солмасди ўғрию-қароқчи ғорат!
Худодан қўрқса гар барча фуқаро,
Ҳарому ҳаришлик бўлмас эл аро,
«Динни илм яна эттай мустаҳкам», —
Шундай деб, лутф этган Сарвари олам!
Бомдод азонидан бошланиб ташвиш,
Хуфтонда тугарди бунда ҳар бир иш.
Аҳмад расталарни кезарди баъзан,
Ҳаёт назарида бир баҳри улкан,
Ундан сузиб чиқиб митти оролга,
Ҳар кун дуч келарди китобдор чолга.
Токчаларда эди беҳисоб китоб,
Аҳмад шу дўконга қиларди шитоб,
Ҳаёт денгизида сузиб бир маром,
Изланишда эди эртаю-оқшом.
Илм толибига дўстлар ҳар маҳал,
Китоблар дўкони кўрингай гўзал.
Уни четлаб ўтар одамлар ҳам бор,
Ё ғофил, ё баднафс, нодон қориндор.

Китоб сотиб олмай тўйғазар қорин,
Амаллаб тебратар ёки рўзғорин.
У маҳал бўлсанг ҳам соҳиби ҳиммат,
Китоб деганлари эди кўп қиммат.
Аҳмад Фарғонийдек илмга чанқоқ,
Китоб сотиб олиш имконсиз мутлоқ.
Шу боис дўконда турганича тик,
Китоб ўқир эди, уни ҳар битик
Ўзига тортарди ўқиган сайин,

Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллигига

Китобдор чалғитмай уни атайин,
Ўқиб олишига берарди имкон,
Муслимга биродар эрур мусулмон.
«Пулинг бўлмаса гар, қани жўнавор»,—
Деб биров бировни қувмасди зинҳор.
Одамлар ҳам эди юмшоғу ҳалим,
Қизғанилмас эди китобу илм.
Ҳозирги замондек камдан-кам одам,
Рўзғордан илмни қўйгай муқаддам.
Тахмонда турли хил китоблар қатор,
Катта-кичик, турфа гўзалу рангдор.
Қўлда кўчирилган хаттотлар моҳир,
Битиклари дилни овловчи соҳир.
Араб ёзувида бўлиб кўп асар,
Суғду арамею уйғур, сарбасар,

Ҳамда манихейлик ёзувлар оз-моз,
Учраб турар эди, ким бўлса мумтоз,
Уларни шарҳ этиб, мағзини чаққай,
Аҳмад турку араб, уйғурчада шай,
Бемалол ўқиб ҳам ёза оларди,
Бошқа битикларни ўрганиш дарди —
Шавқ унга бермасди таскину ором,
Суғдчани ўқиру лекин батамом,
Тушуниб тагига ета олмасди,
Мунтазам дарс қилиб лекин толмасди.
Дўкондор баландбўй ва калта соқол,
Қотмадан келган бир доно, хушиқбол.
Исми шарифлари Муҳаммад Амин,
Яхши ҳис этарди илм оламин!
Хорижий ўлкадан келган йигитга,
Аҳмаддек донишманд ҳам соҳибдидга,
Ташнайи илмга қоларди қойил,
Бу янглиғ ёшгина шаклу шамойил,
Улғайиб бўлгайдир буюк уламо,
Қанча қизиқмасин китобдор аммо,
Сўраб-суриштириб, қилмай таъбин хит,
Унга бермас эди асло халақит!
Аҳмад ҳам омадёр иқболи чопиб,
Бағдодда бир устоз мударрис топиб,
Сабоқ олар эди фалсафа, нужум,
Ҳам илми ҳисобдан тинимсиз ҳар зум.
Эрталаб дарс олиб, кундуз дўконда,
Китоб ўқир эди у ҳаяжонда.
Бир куни китобдор айлади савол:
«Жаноби муҳтарам, айтинг бемалол,
Қайси юрт шамоли учириб сизни,

2

Мушарраф айлади кўрмакка бизни?»
Аҳмад ал-Фарғоний сақлабон адаб,
Деди: «Эй муҳтарам, машҳури араб.
Ажамлик эрурман, мулки Фарғона
Зодгоҳим, у ерда ҳам ота-она,
Таҳсили том учун келдим бу томон,
«Байтул-ҳикма»га гар тополсам имкон,
Кириб ўқир эдим, ҳам олиб таҳсил,
Фақат шу орзу-ла яшар бугун дил».
Китобдор сўнг унга бериб аҳмият,
Бўлишди қадрдон дўсту ҳамжиҳат.
Хаттотлиги келиб китобдорга қўл,
Аҳмадга эътибор берди жуда мўл.
Истаган китобин ўқирди Аҳмад,
Кўчириб берарди кўп чекмай заҳмат,
Уринган ё ўчган саҳифани бот,
Аҳмад табиатан эди зўр хаттот!
Бир куни китобдор унга биссавоб,
Берди кўчиришга катта бир китоб.
Ўчган варақларин қайта кўчириб,
Аҳмад китоб ичра кетарди кириб;
«Ироқ ҳукмдори Ал-Ҳажжож Юсуф,
Дайлам ўлкасига айлаб такаллуф,
Элчилар юбориб даъват-ла хушком,
Деди қабул қилинг ё дини ислом,
Ё жузъя тўлангиз хирожу ўлпон!
Дайламликлар бўлмай соҳиби иймон,
Ҳамда рад этишди тўламасдан бож,
Уларни чорлади сўнг соҳиби тож.
Дайлам харитасин чиздириб атай,

Уларга кўрсатди янчиб ташламай,
Менинг талабимга бўлинглар рози».
Дайламликлар деди: «Яратган қози,
Ушбу хаританинг тасвири шоён,
Фақат битта нарса қолмиш ноаён.
Тоғ ва водийларда ҳимоячи мард,
Йигитлар бордирки бўлса жанг-навард.
Ташланар сизларга қарши шер янглиғ,
Яхшиси бўлмайлик ўзаро жанглиғ!
Одамлар даъват-ла киришгай динга,
Оллоҳ йўл қўймагай зуғум қирғинга!»
Ҳажжож ғайри ислом ақида айтиб,
Келди қўшинлари енгилиб қайтиб».
Ҳақиқат ким тараф бўлса ҳар сафар,
Шубҳасиз жангда у бўлгай музаффар.
Аҳмад қизиқмасди жангу жадалга,
Ҳамда чек қўйганди шеъри ғазалга.
Илмга эди у ташнаю ҳарис,
Унга дарс бергувчи ҳар бир мударрис,
Истеъдодин кўриб қоларди қойил,
Дегайлар: «Комилни танигай комил!»
Унга ўз ўғлидек қараб китобдор,
Берарди лутф ила доим эътибор.
Қизиққан китобин кўрсатар топиб,
Ҳар ишда Аҳмаднинг иқболи чопиб,
Бўлгани учун у хату саводлик,
Ҳамда китобдорга этиб хаттотлик,
Бағдодда яшади ўқиб мунтазам,
Камолотга етиб фарзанди Ажам,

Орадан вақт ўтиб бир йилдан зиёд,
Излади доимо шогирддек устод.
Басра ва Харронга айлаб саёҳат,
Дунё кўриб қилди кўзлари роҳат!
Ушбу шаҳарлардан топиб муаллим,
Олди керагича ўзига таълим.
Мантиқ, илоҳиёт, фалсафаю, тил,
Ҳисобу «ер ўлчаш» ила муттасил,
Шуғулланиб этди илмини чуқур,
Ҳам қила бошлади теран тафаккур.
Ҳам юнон тилини ўрганиб пухта,
Қаерда вергулу қаерда нуқта,
Мазмун моҳияти бўлса ҳар нима,
Тўкис арабчага этди таржима.
Само жисмларин доим кузатиш,
Эди Аҳмад учун чўнг асосий иш!
Фалак илми учун очиб дафтарин,
Ёзарди ўқиган нарсасин, барин!
Кузатган нарсасин эттали ҳисоб,
Истарди яратса токи бир асбоб.
Устурлоб тасвири бўлиб китобда,
Кашф этиб қолмоқчи эди савобга!
Бўлажак китобга ном ҳам топиб ул,
Шу ҳақда қиларди фикру тахайюл!
«Фарғоний китоби устурлоб учун»,
Яраттай бор кучин у сарфлаб бутун,
Аввал хоҳиш керак, кейин жидду жаҳд,
Одам ҳар нарсага агар қилса аҳд.

Олимжон БЎРИЕВ.

3

«РАМИКАБ»
ишлаб чиқариш ва тижорат фирмаси

маълум қиладики, қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган машиналарда қўлланадиган эҳтиёт қисмлардан 75x100, 85x105, 140x170 манжетларини ишлаб чиқаради ҳамда А-01, Т-4А, Т-28х4, МТЗ-80-82 ва ўрим комбайнларига зарур бўлган қуйидаги подшипникларни таклиф этади: 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 216, 230, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 313, 315, 406, 7204, 7509, 7510, 7519, 7611, 7613, 32315, 50408, 180204, 180205, 180206, 180208, 180303, 180304, 180308, 180504, 986714.

Ҳисоб-китоб пул ўтказиш йўли билан.

Мурожаат учун манзилимиз: Тошкент шаҳри, 700060, Фарғона йўли кўчаси, 5-«а» уй. «РАМИКАБ» САЛОНИ (подшипник дўкони).

Телефонлар: 132-12-11, 132-05-78. Тел/факс: 132-05-77.

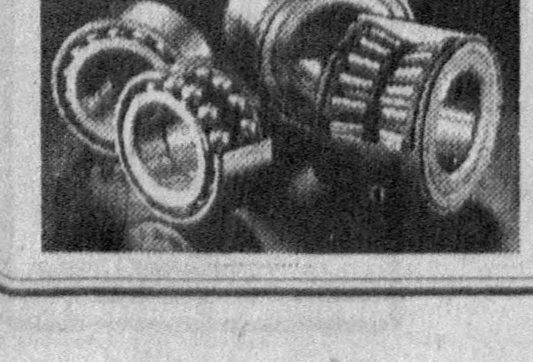

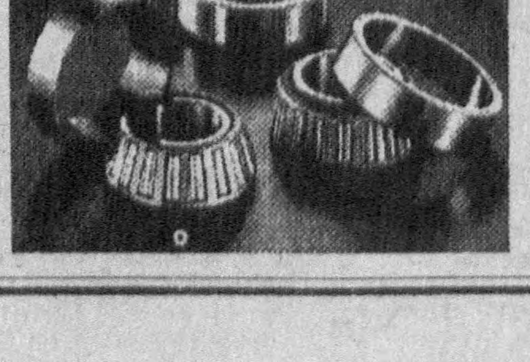

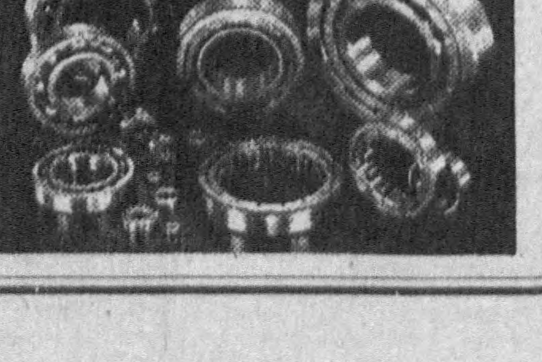

«ФУТБОЛ КУНИ» НИШОНЛАНАДИ

Мамлакатимизда биринчи марта «Футбол куни»ни байрамона нишонлаш мўлжалланмоқда. Бу кун миллий чемпионатимиз байроғи еттинчи марта кўтариладиган ҳаяжонли дамларга тўғри келади. Мавсумга пухта ҳозирлик кўриш, футболни ривожлантириш, мухлисларни мамнун этиш йўлида саъй-ҳаракатлар қилинмоқда. Бу йил олий лигада 16 жамоа иштирок этиши кўзда тутилган. Биринчи лигачилар эса 20 жамоа бўлиб мавсумни бошлайдилар. Чемпионатнинг иккинчи давра ўйинлари 15 августдан 4 ноябрга қадар давом этиши кўзда тутилган. Шундай қилиб, ишқибозлар Футбол байрами кунида олий лигачилардан «Навбаҳор» — «Пахтакор», «Косонсой» — МҲСК, «Зарафшон» — «Насаф», «Металлург» — «Дўстлик», «Хоразм» — «Трактор», «Сурхон» — «Нефтчи», «Сўғдиёна» — «Андижон», «Бухоро» — «Темирйўлчи» жамоалари ўртасидаги учрашувларнинг шоҳиди бўладилар.

Биллур соврин—мамлакат кубоги учун баҳслар ҳам қизиқарли бўлиши табиий. Бу сафар бултур биринчи лигада омади юришмаган ва уларга янги қўшилган жамоаларнинг саккизтаси орасидан тўртта кучлиси аниқланади. Кейин биринчи лигачилар олий лиганинг 16 жамоасига рўбару бўладилар. Чорак финалдан бошлаб такрорий ўйинларга йўл берилади. 13 майда бошланадиган баҳс Мустақиллик байрами кунларида ўтказиладиган финал учрашуви билан якунланади. Айтмоқчи, бултур биллур совринни қўлга киритган пахтакорчилар устози янгиланди. Александр Иванков «Афросиёб»га ўтди. Унинг ўрнига бразилиялик Вега де Сильва бош тренер қилиб тайинланди. Унга эса Аҳмад Убайдуллаев билан Тўра Шоймардонов ёрдам беради.

Спорт

ОЛТИНЧИ УРИНИШ

Бугун Москвада МДҲ кубоги учун анъанавий мавсумолди мусобақалари бошланади. 16 жамоа тўрт гуруҳга бўлиниб саралаш ўйинлари ўтказади. Маълумки, бундай мусобақада «Пахтакор», «Нефтчи» (икки марта), «Нурафшон» ва «Навбаҳор» жамоалари иштирок этишган. МҲСК эса бешинчи жамоадир. Армиячи футболчиларимиз бугун дастлабки учрашувни Киев динамочилари билан ўтказадилар. Эртага Таллиннинг «Флора», 27 январда эса Бокунинг «Нефтчи» жамоаси билан майдонга тушадилар.

КОРХОНА ҲАМДА ТАШКИЛОТ РАҲБАРЛАРИ, ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОР ЖАНОБЛАР ДИҚҚАТИГА!

ОЧИҚ ТУРДАГИ «ЭСКИ ЖЎВА» БОЗОРИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

СИЗЛАРНИ НОМИНАЛ ҚИЙМАТИ 1000 СЎМ БЎЛГАН АКЦИЯЛАРНИ СОТИБ ОЛИШГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Агарда сиз бозор акцияларини сотиб олсангиз, молиявий аҳволингиз янада ошишга кафолат берамиз. Хонимлар ва жаноблар! «Эски Жўва» бозори акцияларини сотиб олишга шошилинг!

Тўлов усули — нақд ёки пул ўтказиш йўли билан.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, Бозор майдони, 28.
Телефонлар: 42-46-90, 42-52-46.

АВТОКОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎзАСК «Йўловчи» ҲЖ Тошкент филиали Тошкентдаги омбордан қуйидагиларни

ТАКЛИФ ЭТАДИ:

— асботкаплар: АТ-1, АТ-3
— автошиналар (320x508)
— гильзопоршень гуруҳи
— тирсакли валлар
— блок ёпқичлари
— улаш дисклари
— карбюраторлар
— руль механизмлари
— компрессорлар
— поршень халқалари
— мотор вкладишлари
— шатунь вкладишлари
— улагичлар тўплами

шунингдек «ГАЗ-24», «ГАЗ-31», «ГАЗ-53», «ЗИЛ-130», «МАЗ», КамАЗ», «КрАЗ» автомобиллари учун 400 дан ортиқ турдаги эҳтиёт қисмлари.

Ҳақ тўлаш — пул ўтказиш йўли билан.

Манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Ойбек кўчаси, 47.
Тел: (3712) 54-93-07, 54-78-19.
Факс: (3712) 54-76-31.

Бош муҳаррир
Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати

Абдулла ОРИПОВ
Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ
Азиз НОСИРОВ
Одилжон ОЛИМЖОНОВ
Ислом ШОҒУЛОМОВ
Салим АШУРОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари)
Норбобо ШАКАРОВ (бош муҳаррир ўринбосари)
Андрей ОРЛОВ — (бош муҳаррир ўринбосари «Голос Узбекистана»)
Алимқул СУЛТОНОВ (масъул котиб — «Ўзбекистон овози»)

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ
ГОЛОС УЗБЕКИСТАНА

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

БЎЛИМЛАР:

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 133-76-04, 136-33-40.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 133-11-49, 136-54-06.
Иқтисодиёт — 133-21-43, 136-57-22.
Фан ва маданият — 133-20-36, 136-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 133-76-04.
Ахборот ва спорт — 133-12-56, 136-55-16.
Халқаро ҳаёт — 133-20-36.
Саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 133-07-20.
Реклама ва эълонлар — 133-38-55, 133-47-80.
факс— 133-38-55, 133-54-55

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 24-16-48;
Бухорода — 23-80-06;
Гулистонда — 25-16-22;
Жиззахда — 3-31-86;
Навоийда — 3-39-20;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 7-58-83;
Каттақўрғонда — 5-33-46;
Тошкентда — 133-76-04;
Урганчда — 6-51-35;
Фарғонада — 24-54-61;
Қаршида — 3-25-79;
Қумқўрғонда — 5-26-24.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000. ТОШКЕНТ. МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир И. ҲАМРОЕВ, навбатчи А. БОБОЕВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00120
•
Газета офсет усулида, А—2 форматида, 32021 нусхада босилди
•
Ҳажми 2 босма табоқ
•
«Ўзбекистон овози» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
•
Г — 0887

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 22.30.
1 2 3 4 5 6.

СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА